

Lähettilä: [Kaupunginkanslia](#)
Vastannottaja: [Keski-Suomen liiton kirjaamo](#)
Kopio: [Peräaho Pirjo](#); [riikka.perkio](#)
Aihe: Jyväskylän kaupungin lausunto Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050
Päivämäärä: tiistai 12. lokakuuta 2021 13.38.38
Liitteet: [Jyväskylän kaupunginhallituksen päätös 11102021_300.pdf](#)

Hei,

ohessa tekstinä Jyväskylän kaupungin antama lausunto Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025–2050 sekä liitteenä Jyväskylän kaupunginhallituksen päätös 11.10.2021/300. Lausunnon antamiselle pyydettiin lisää aikaa ja tämä oli sovittu Pirjo Peräahon kanssa. Näin ollen lausunto toimitetaan teille lausuntopalvelun sijaan sovitusti sähköpostitse.

Terveisin

Laura Lehtinen
hallintosihteeri
Jyväskylän kaupunki, konsernihallinto
luottamushenkilöpalvelut ja asianshallinta

PL 193, 40101 Jyväskylä
käyntiosoite Vapaudenkatu 32
p. 050 477 0008
[laura.j.lehtinen\[at\]jyvaskyla.fi](mailto:laura.j.lehtinen[at]jyvaskyla.fi)
www.jyvaskyla.fi

Jyväskylän kaupungin lausunto:

Lausuntopyynnössä pyydetään vastauksia ja näkemyksiä seuraaviin kysymyksiin:

*Onko sisällössä ja painotuksissa huomioitu riittävästi Keski-Suomen tulevaisuuden näkymät?
Puuttuuko jotain tärkeää?*

Jyväskylän kaupungin näkemyksen mukaan strategian sisällössä ja painotuksissa on kuvattu hyvin nykytilanne ja siihen vaikuttavat megatrendit sekä tulevaisuuden aluekehittämisen painopisteet pitkällä tähtäimellä. Jyväskylän kaupunki pitää tärkeänä, että maakunnan kasvu nähdään keskeisenä tavoitteena.

Keski-Suomen väkiluku on vähentynyt yhtäjaksoisesti vuodesta 2017 alkaen. Keski-Suomen työttömyysaste oli heinäkuun 2021 lopussa 14,4 %, kun se koko maassa oli 12,3 %. Koronan vaikutukset näkyvät edelleen maakunnan talous- ja työllisyystilanteeseen, erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrässä. Keski-Suomen myönteinen kehitys tulevaisuudessa on Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen liiton yhteinen tavoite. Jyväskylän kaupungin kasvu ja menestyminen Suomen 7. suurimpana kaupunkina on koko maakunnan etu ja tämä on tunnistettu myös uudessa strategiassa. Keski-Suomen kasvu ja menestyminen on puolestaan Jyväskylän kaupungin etu.

Elinvoimaisuus, tutkimuksen ja osaamisen vahvistaminen ja työvoiman kohtaanto-ongelmat

vaativat merkittäviä panostuksia mm. yliopiston, ammattikorkeakoulun ja muiden toimijoiden opetus- ja tutkimusalojen laajentamiseen ja syventämiseen. Keski-Suomi tarvitsee panostuksia sekä materiaalsiin että aineettomiin investointeihin.

Tulevaisuuden näkymistä hyvinvointialueuudistus on iso hallinnollinen muutos ja vaikuttaa myös toimintaympäristöön. Hyvinvointialueen onnistunut toteuttaminen on vaikutuksiltaan merkittävä alueen veto- ja pitovoimaan. Vaikutukset ulottuvat sekä yksityiselle että julkiselle alalle mm. työvoiman saannissa.

Korkea työttömyys ja samanaikainen työvoimapula vaativat erityisiä panostuksia. Tavoitteena tulee olla maakunnan 78%:n työllisyysaste. Vaikean kohtaanto-ongelman ratkaiseminen edellyttää toimenpiteitä mm. liikenne-, asumis- ja muissa palveluissa sekä työelämän uudistamisessa. Työllisyyden kuntakokeilua seuraavan pysyvän järjestelmän kehittämisessä tulee ottaa huomioon maakunnan erityistarpeet kuten elinkeino- ja palvelurakenne ja koulutusmahdollisuudet.

Keskeistä tulevaisuuden kannalta on, että Keski-Suomessa kannattaa perustaa yrityksiä, työllistää, kehittää, investoida ja kasvaa. Yrittäjyyden toimintaympäristöä tulee kehittää pitkäjänteisesti. Keski-Suomen liiton rooli on merkittävä alueen avaintoimijoiden osaamisen yhteistyön edistäjänä ja koordinoivana tahona.

Strategia antaa tukea bio- ja kiertotalouden, hyvinvoinnin ja uudistuvan teollisuuden kasvun, kannattavuuden ja vastuullisuuden tavoitteille. Onko valinnoissa huomioitu riittävästi globaalit näkymät ja Keski-Suomen vahvuudet?

Jyväskylän kaupungin mielestä kasvun kärjet perustuvat hyvin maakunnan vahvuuksiin ja ovat yhteneväisiä Jyväskylän kaupungin kärkien kanssa. Kärkien sisällöt ja strategiset tavoitteet on kuvattu varsin laajasti. Terveiden edistämisen, hyvinvoinnin ja liikunnan sekä uudistuvan teollisuuden painotukset tukevat Jyväskylän kaupungin ekosysteemisopimuksen toteuttamista. Digitalisaation nostaminen läpileikkaavaksi teemaksi, eikä omaksi kärjeksi katsotaan kannatettavaksi linjaukseksi.

Kasvun maaperä

Onnistummeko näillä talouden ja uusiutumisen toimenpiteillä edistämään Keski-Suomen menestymistä?

Jyväskylän kaupungin mielestä toimenpiteet ovat varsin kattavia ja laaja-alaisia. Jyväskylän kaupunki näkee, että strategiassa onnistuminen vaatii kaikkien toimijoiden merkittävää panosta, jossa verkostomainen toimintamalli on ehdoton vahvuus. Maakuntaliiton rooli koordinoivana tahona on avainasemassa. Elinkeinoelämän kehittämisessä maakuntaliiton tulee toimia aktiivisena toimijana ja käydä vuoropuhelua kuntien ja yrittäjien kanssa. Strategian painopisteet ovat linjassa Suomen Kestävän kasvun ohjelman kanssa ja strategia tukee rakennerahastovarojen mielekästä kohdentamista alueella.

Työllisyysasteen kehittämisessä ei ole huomioitu erityisesti työperäisen maahanmuuton mahdollisuuksia. Myös toimenpiteissä tulee näkyä alueen asukkaisten yhdenvertaisuuden sekä palvelujen kielellisen saavutettavuuden tarpeet. Lisäksi yritysten kansainvälisiä

rekrytointivalmiuksia tulee kehittää. Tulevaisuuden työvoimatarpeita tulee ennakoida, jotta kohtaanto-ongelmia voitaisiin torjua tehokkaammin.

Aluekehityksen rahoitusinstrumenttien sekä rakennerahastovarojen kohdentuminen strategian kannalta merkittäviin hankkeisiin tulee varmistaa älykkään erikoistumisen tavoitteilla.

Kestävän maailman kasvattaja

Onnistummeko näillä toimenpiteillä sopeuttamaan toimintaamme lähemmäs maapallon kantokykyä? Mitä näkökohtia pidätte strategian toteutuksessa tärkeinä omassa organisaatiossanne?

Strategialuonnos huomioi hyvin kestävyiden läpileikkaavana teemana, mikä vastaa Jyväskylän kaupungin näkemystä. Luonnonvarojen kestävä käyttö, kestävä kasvun mahdollisuudet ja sosiaalinen kestävyys muodostavat kannatettavan kokonaisuuden. Hiilineutraaliustavoite on koko maakunnan näkökulmasta tärkeä ja tarpeellinen. Jyväskylän kaupungin oma hiilineutraaliustavoite on vuosi 2030.

Se, joka on keskellä

Onnistummeko näillä toimenpiteillä vahvistamaan yhteisöjämme ja saavutettavuuttamme? Mitä näkökohtia omassa yhteisössänne pidätte strategian toteutuksessa tärkeinä?

Jyväskylän kaupungin näkemys on yhteneväinen strategisten tavoitteiden kanssa ja pitää tärkeänä saavutettavuuden eri näkökulmia. Jyväskylän kaupunkiseudun saavutettavuus kansallisesti ja kansainvälisesti ei vastaa tasoa, joka yhdellä Suomen suurimmista kaupunkiseuduista tulisi olla. Saavutettavuuden parantamisen osalta keskeisimmät painopistealueet ovat lentoliikenteen turvaaminen Jyväskylä-Helsinki välillä sekä Jyväskylä-Tampere raideyhteyden ja valtatie 4:n kehittäminen. Näiden keskeisten yhteyksien turvaaminen on koko Keski-Suomen yhteinen etu.

Sydän Suomen

Onnistummeko näillä toimenpiteillä lujittamaan keskisuomalaista vuorovaikutusta, suvaitsevaisuutta ja kumppanuutta?

Keski-Suomen roolin vahvistaminen kansallisissa ja kansainvälisissä osaamis- ja innovaatioverkostoissa on Jyväskylän kaupungin intressi. Jyväskylän asemaa liikuntapääkaupunkina ja koulutuskaupunkina tulee entisestään vahvistaa. Kaupungissa on poikkeuksellinen osaaminen liikunnan koulutuksessa ja tutkimuksessa, joka synnyttää ekosysteemin uudelle ja kannattavalle yritystoiminnalle kansallisesti ja kansainvälisesti.

Korkeakoulut ja opiskelijat ovat keskeisiä Jyväskylän seudun menestykselle. Tavoitteellinen koulutuksen vahvistaminen ja laajentaminen ovat alueen strategisia tavoitteita. Jyväskylä opiskelijakaupunkina vahvistaa koko alueen elinvoimaa. Tulevaisuuden haasteena on vahvistaa pitovoimaa juurruttamalla opiskelijat yrittämään, työskentelemään ja asumaan Jyväskylän seudulle. Erityisesti korkeakouluopintojen uudet avaukset tulevaisuuden koulutusmahdollisuuksista vaativat nopeasti yhteistä edunvalvontaa ja työtä. Kaupungin ja maakunnan tiivis yhteistyö korkeakoulujen kanssa on alueen kansainvälistämisen kannalta tärkeää. Jyväskylän kaupunki näkee strategialuonnoksessa esiin nostetun lääkärikoulutuksen

laajentamisen tärkeäksi yhteiseksi edunvalvonnan teemaksi.

Edunvalvonnan osalta kaupungin ja Keski-Suomen liiton välillä on tarkoituksenmukaista tehdä jatkossakin hyvää yhteistyötä erityisesti strategiassa nousseisiin teemoihin liittyen. Maakunnan ja ministeriöiden väliset aluekehityskeskustelut ovat hyvä väylä viedä yhteisiä tavoitteita eteenpäin. Alueellista edunvalvontayhteistyötä on kannatettavaa kehittää myös EU-tasolla keskeisissä strategisissa kärjissä.

Jyväskylän kaupungin aseman yhtenä Suomen suurimmista kaupungeista tunnistetaan myös maakuntastrategiassa. Keski-Suomen kasvu ja menestyminen vaatii laajoja ja monisyisiä toimenpiteitä, joiden onnistuminen edellyttää yhteiskehittämistä ja vahvaa sitoutumista alueen toimijoilta. Strategia luo hyvät edellytykset eri toimijoiden yhteistyölle. Myös yhteistyön kehittäminen muiden kasvukaupunkien kanssa hyvin kannatettavaa.

Mittarit

Mitä tärkeää puuttuu? Onko jotain tarpeetonta?

Mittaristoa voidaan pitää erittäin kattavana, mutta Jyväskylän kaupunki haluaa kiinnittää huomiota erityisesti mittareiden seurantaan sekä vaikuttavuuteen lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä.

Strategia-asiakirjassa olisi tärkeää noudattaa johdonmukaisuutta terminologiassa. Erityisesti hyvinvointi-termi voidaan ymmärtää eri yhteyksissä eri tavoin, joten käsite kaipaa selkeyttämistä.

Keski-Suomi2050

Viiden skenaarion pohjalta on koottu toimenpiteet, joista meidän on huolehdittava kaikissa olosuhteissa - on tulevaisuus millainen tahansa. Onnistummeko toimenpiteillä vastaamaan eri skenaarioihin? Puuttuuko jotain tärkeää? Onko jotain tarpeetonta?

Jyväskylän kaupungin mielestä on tärkeää seurata megatrendejä ja toteuttaa ennakointityötä, jotta muuttuviin tulevaisuuden toimintaympäristöihin voidaan varautua ja asukkaiden hyvinvoinnista ja kokonaisturvallisuudesta huolehtia. Esimerkiksi nopeasti muuttuva digitaalinen ympäristö vaatii kyberturvallisuusosaamista, jossa Keski-Suomi on edelläkävijä.

Toimenpiteet on esitetty kattavasti ja ne liittyvät hyvin strategialuonnoksen 2025 toimenpiteisiin.

Keski-Suomen Visio

Onko visiossa oikeat ainekset? Miten muotoilisitte visiotamme?

Jyväskylän kaupunki näkee, että visio kattaa strategian tavoitteet sekä on hyvin muotoiltu ja sanoitettu. Strategia-asiakirja on erittäin monipuolinen ja hyvin kirjoitettu, jossa myös arvot näkyvät tekstin taustalla.

Mitä evästyksiä haluatte antaa strategian toteutusta varten?

Jyväskylän kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että strategiaa laaditaan avoimella ja osallistavalla menetelmällä ja siinä tunnistetaan maakunnan kasvun ja elinvoiman näkökulmasta keskeisimmät painopistealueet.

Laaja yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kanssa keventää julkisten toimijoiden työ- ja kustannustaakkaa. Näiden toimintaedellytykset tulee turvata erityisesti siltä osin kuin ne tuovat lisäarvoa yhteiskunnan toimintoihin. Myös yhteistyö yrittäjä- ja muiden elinkeinoelämän sekä työntekijäjärjestöjen kanssa edistää tavoitteita vahvistaa Keski-Suomen menestystä.

Keski-Suomen tulee hyödyntää etätöön myönteiset mahdollisuudet kasvuun ja viihtyisyyteen. Tämä tulee ottaa huomioon asumiseen liittyvissä tekijöissä ja mm. maankäytössä, kaavoituksessa, rakentamismääräyksissä sekä energia-, liikenne- ja tietoliikennehankkeissa.

Keski-Suomen kannalta on tärkeää, että maakunta säilyy jatkossakin yhtenä vaalipiirinä. Valtionhallinnon toimintojen sijoittumista Keski-Suomeen tulee edistää. Tämä vaikuttaa myönteisesti myös yksityisalojen sijoittumisratkaisuihin.

Maakunnan positiivinen vire, kasvu ja maine vahvistaa ja hyödyttää kuntia. Edunvalvonnassa ja kehittämisessä kumppanuus on tärkeää, sillä yhdessä olemme vaikuttavia. Aidon yhteistyön ja verkostomaisen toimintamallin vahvistaminen on strategian ytimessä.

Strategia nähdään erittäin kattavana, mutta vaatii joiltain osin tarkennuksia ja terävöittämistä, jotta keskeisimmät tavoitteet tulevat nähdyn ja saavat vaikuttavuutta.

300 Jyväskylän kaupungin lausunto Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050

D/12801/00.01.00.00/2021

Aikaisemmat käsittelyt Kaupunginhallitus 27.9.2021/286

Asian valmistelija Lasse Leppä, puh. 050 599 9545 Riikka Perkiö, puh. 040 620 9200 ja Iiris Asunmaa, puh. 050 472 4253

Keski-Suomen liitto on kirjeellään 1.9.2021 pyytänyt lausuntoa kunnilta ja sidosryhmiltä Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050 ja sen ympäristöselostuksesta. Lausunnot tulee olla jätettynä viimeistään pe 8.10.2021. Maakuntavaltuusto päättää Keski-Suomen strategiasta 3.12.2021.

Taustaa

Keski-Suomen maakuntahallitus käynnisti strategian laatimisen 23.10.2020. Maakuntahallitus päätti koota Keski-Suomen strategiaan:

- tahtotilan maakunnan pitkän aikavälin kehittämisestä vuoteen 2050 (maakuntasuunnitelma)
- lähivuosien yhteiset toimenpiteet ja arvio niiden rahoittamisesta vuosille 2022–2025 (maakuntaohjelma)
- älykkään erikoistumisen strategian vuosille 2021–2027, joka ohjaa EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen käyttöä.

Keski-Suomen strategian teemat ja näkökulmat muodostuvat niistä asioista, jotka ovat maakunnan toimijoille yhteisiä, joiden edistämiseen tarvitaan maakunnallista yhteistyötä ja joiden toteuttamiseen on koottava monenlaisia voimavaroja. Strategiassa huomioidaan pidemmän aikavälin tavoitteet kriisistä selviämiseksi, myönteisen talous-, työllisyys- ja investointikehityksen varmistamiseksi sekä muutosjoustavuuden vahvistamiseksi.

Alueiden kehittämisen tavoitteena on edistää kestävää kehitystä, kasvua ja kilpailukykyä, asukkaiden hyvinvointia ja elinympäristön laatua. Strategiatyötä viitoittaa Marinin hallituksen keväällä 2020 tekemä päätös aluekehittämisen painopisteistä vuosille 2020–2023:

- ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
- kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet
- uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen
- osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
- osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy

Työskentelyn tavoitteena on ollut tuottaa aluekehityksen muutokset tunnistava, tulevaisuutta ennakoiva ja yhteistä toimintaa järkevästi suuntaava Keski-Suomen strategia. Hyvä strategia auttaa myös erottautumaan muiden maakuntien joukossa.

Hyvinvoinnin, osaamisen, työllisyyden ja yrityselämän uudistumisen rinnalle nousevat myös Keski-Suomessa nykyistä vahvemmin ilmastomuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Kestävä kehitys ja digitalisaatio koskevat kaikkia painopisteitä.

Strategian tavoitteet

Visionamme on, että Keski-Suomi menestyy rakentamalla kestävää, osaavaa ja kansainvälistä maakuntaa, jossa ihmiset voivat hyvin.

Arvoja, joihin vision toteuttamisessa nojaamme, ovat:

- ihmisyyys ja empatia
- edistyksellisyys, uteliaisuus ja rohkeus
- oikeamielisyys ja vastuullisuus.

Keski-Suomen strategia 2025-2050 pohjautuu kokonaiskestävyyden pyrkimykselle. Kokonaiskestävyys tarkoittaa neljän periaatteen yhtäaikaista täyttymistä toiminnassamme:

1. **Talous on kestävää**, kun kaikki toiminta on sekä taloudellisesti tehokasta että ympäristöä säästävää. Talouden kasvumme ei perustu luonnonvarojen hävittämiseen, velkaantumiseen tai hyvinvoinnin heikkenemiseen.
2. **Luonnonvarojen käyttö on kestävää**, kun luontomme monimuotoisuus säilyy ja ihmiset toimivat luonnon sietokykyä kunnioittaen.
3. **Keski-Suomi on yhteisönä kestävä**, kun hyvinvointi jakautuu tasapuolisesti. Kaikilla ihmisillä on mahdollisuus osallistua ja ottaa vastuuta omassa elämässään. Suomen keskellä sijaitsevana maakuntana saavutettavuus on meille tärkeää.
4. **Keskisuomalainen identiteetti on kestävää**, kun se lujittaa vuorovaikutusta, suvaitsevaisuutta ja kumppanuutta.

Jyväskylän kaupungin lausunto:

Lausuntopyynnössä pyydetään vastauksia ja näkemyksiä seuraaviin kysymyksiin:

Onko sisällössä ja painotuksissa huomioitu riittävästi Keski-Suomen tulevaisuuden näkymät? Puuttuuko jotain tärkeää?

Jyväskylän kaupungin näkemyksen mukaan strategian sisällössä ja painotuksissa on kuvattu hyvin nykytilanne ja siihen vaikuttavat megatrendit sekä tulevaisuuden aluekehittämisen painopisteet pitkällä tähtäimellä. Jyväskylän kaupunki pitää tärkeänä, että maakunnan kasvu nähdään keskeisenä tavoitteena.

Keski-Suomen väkiluku on vähentynyt yhtäjaksoisesti vuodesta 2017 alkaen. Keski-Suomen työttömyysaste oli heinäkuun 2021 lopussa 14,4 %, kun se koko maassa oli 12,3 %. Koronan vaikutukset näkyvät edelleen maakunnan talous- ja työllisyystilanteeseen, erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrässä. Keski-Suomen myönteinen kehitys tulevaisuudessa on Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen liiton yhteinen tavoite. Jyväskylän kaupungin kasvu ja menestyminen Suomen 7. suurimpana kaupunkina on koko maakunnan etu ja tämä on tunnistettu myös uudessa strategiassa. Keski-Suomen kasvu ja menestyminen on puolestaan Jyväskylän kaupungin etu.

Elinvoimaisuus, osaamisen vahvistaminen ja työvoiman kohtaanto-ongelmat vaativat merkittäviä panostuksia Keski-Suomessa. Tulevaisuuden näkymistä hyvinvointialueuudistus on iso hallinnollinen muutos ja vaikuttaa myös toimintaympäristöön.

Keskeistä tulevaisuuden kannalta on, että Keski-Suomessa kannattaa perustaa yrityksiä, työllistää, kehittää, investoida ja kasvaa. Yrittäjyyden toimintaympäristöä tulee pitkäjänteisesti. Keski-Suomen liiton rooli on merkittävä alueen avaintoimijoiden osaamisen yhteistyön edistäjänä ja koordinoivana tahona.

Strategia antaa tukea bio- ja kiertotalouden, hyvinvoinnin ja uudistuvan teollisuuden kasvun, kannattavuuden ja vastuullisuuden tavoitteille. Onko valinnoissa huomioitu riittävästi globaalit näkymät ja Keski-Suomen vahvuudet?

Jyväskylän kaupungin mielestä kasvun kärjet perustuvat hyvin maakunnan vahvuuksiin ja ovat yhteneväisiä Jyväskylän kaupungin kärkien kanssa. Kärkien sisällöt ja strategiset tavoitteet on kuvattu varsin laajasti. Terveysten edistämisen, hyvinvoinnin ja liikunnan sekä uudistuvan teollisuuden painotukset tukevat Jyväskylän kaupungin ekosysteemisopimuksen toteuttamista. Digitalisaation nostaminen läpileikkaavaksi teemaksi, eikä omaksi kärjeksi katsotaan kannatettavaksi linjaukseksi.

Kasvun maaperä

Onnistummeko näillä talouden ja uusiutumisen toimenpiteillä edistämään Keski-Suomen menestymistä?

Jyväskylän kaupungin mielestä toimenpiteet ovat varsin kattavia ja laaja-alaisia. Jyväskylän kaupunki näkee, että strategiassa onnistuminen vaatii kaikkien toimijoiden merkittävää panosta, jossa verkostomainen toimintamalli on ehdoton vahvuus. Maakuntaliiton rooli koordinoivana tahona on avainasemassa. Elinkeinoelämän kehittämisessä maakuntaliiton tulee toimia aktiivisena toimijana ja käydä vuoropuhelua kuntien ja yrittäjien kanssa. Strategian painopisteet ovat linjassa Suomen Kestävän kasvun ohjelman

kanssa ja strategia tukee rakennerahastovarojen mielekästä kohdentamista alueella.

Työllisyysasteen kehittämisessä ei ole huomioitu erityisesti työperäisen maahanmuuton mahdollisuuksia. Myös toimenpiteissä tulee näkyä alueen asukkaisten yhdenvertaisuuden sekä palvelujen kielellisen saavutettavuuden tarpeet. Lisäksi yritysten kansainvälisiä rekrytointivalmiuksia tulee kehittää. Tulevaisuuden työvoimatarpeita tulee ennakoida, jotta kohtaantongelmia voitaisiin torjua tehokkaammin.

Aluekehityksen rahoitusinstrumenttien sekä rakennerahastovarojen kohdentuminen strategian kannalta merkittäviin hankkeisiin tulee varmistaa älykkään erikoistumisen tavoitteilla.

Kestävän maailman kasvattaja

Onnistummeko näillä toimenpiteillä sopeuttamaan toimintaamme lähemmäs maapallon kantokykyä? Mitä näkökohtia pidätte strategian toteutuksessa tärkeinä omassa organisaatiossanne?

Strategialuonnos huomioi hyvin kestävyiden läpileikkaavana teemana, mikä vastaa Jyväskylän kaupungin näkemystä. Luonnonvarojen kestävä käyttö, kestävä kasvun mahdollisuudet ja sosiaalinen kestävyys muodostavat kannatettavan kokonaisuuden. Hiilineutraaliustavoite on hyvä ja oikea-aikainen.

Se, joka on keskellä

Onnistummeko näillä toimenpiteillä vahvistamaan yhteisöjämme ja saavutettavuuttamme? Mitä näkökohtia omassa yhteisössänne pidätte strategian toteutuksessa tärkeinä?

Jyväskylän kaupungin näkemys on yhteneväinen strategisten tavoitteiden kanssa ja pitää tärkeänä saavutettavuuden eri näkökulmia. Jyväskylän kaupunkiseudun saavutettavuus kansallisesti ja kansainvälisesti ei vastaa tasoa, joka yhdellä Suomen suurimmista kaupunkiseuduista tulisi olla. Saavutettavuuden parantamisen osalta keskeisimmät painopistealueet ovat lentoliikenteen turvaaminen Jyväskylä-Helsinki välillä sekä Jyväskylä-Tampere raideyhteyden ja valtatie 4:n kehittäminen. Näiden keskeisten yhteyksien turvaaminen on koko Keski-Suomen yhteinen etu.

Sydän Suomen

Onnistummeko näillä toimenpiteillä lujittamaan keskisuomalaista vuorovaikutusta, suvaitsevaisuutta ja kumppanuutta?

Keski-Suomen roolin vahvistaminen kansallisissa ja kansainvälisissä osaamis- ja innovaatioverkostoissa on Jyväskylän kaupungin intressi. Jyväskylän asemaa liikuntapäikaupunkina ja koulutuskaupunkina tulee entisestään vahvistaa. Kaupungissa on poikkeuksellinen osaaminen liikunnan koulutuksessa ja

tutkimuksessa, joka synnyttää ekosysteemin uudelle ja kannattavalle yritystoiminnalle kansallisesti ja kansainvälisesti.

Korkeakoulut ja opiskelijat ovat keskeisiä Jyväskylän seudun menestykselle. Tavoitteellinen koulutuksen vahvistaminen ja laajentaminen ovat alueen strategisia tavoitteita. Jyväskylä opiskelijakaupunkina vahvistaa koko alueen elinvoimaa. Tulevaisuuden haasteena on vahvistaa pitovoimaa juurruttamalla opiskelijat yrittämään, työskentelemään ja asumaan Jyväskylän seudulle. Erityisesti korkeakouluopintojen uudet avaukset tulevaisuuden koulutusmahdollisuuksista vaativat nopeasti yhteistä edunvalvontaa ja työtä. Kaupungin ja maakunnan tiivis yhteistyö korkeakoulujen kanssa on alueen kansainvälistämisen kannalta tärkeää. Jyväskylän kaupunki näkee strategialuonnoksessa esiin nostetun lääkärikoulutuksen laajentamisen tärkeäksi yhteiseksi edunvalvonnan teemaksi.

Edunvalvonnan osalta kaupungin ja Keski-Suomen liiton välillä on tarkoituksenmukaista tehdä jatkossakin hyvää yhteistyötä erityisesti strategiassa nousseisiin teemoihin liittyen. Maakunnan ja ministeriöiden väliset aluekehityskeskustelut ovat hyvä väylä viedä yhteisiä tavoitteita eteenpäin. Alueellista edunvalvontayhteistyötä on kannatettavaa kehittää myös EU-tasolla keskeisissä strategisissa kärjissä.

Jyväskylän kaupungin aseman yhtenä Suomen suurimmista kaupungeista tunnistetaan myös maakuntastrategiassa. Keski-Suomen kasvu ja menestyminen vaatii laajoja ja monisyisiä toimenpiteitä, joiden onnistuminen edellyttää yhteiskehittämistä ja vahvaa sitoutumista alueen toimijoilta. Strategia luo hyvät edellytykset eri toimijoiden yhteistyölle. Myös yhteistyön kehittäminen muiden kasvukaupunkien kanssa hyvin kannatettavaa.

Mittarit

Mitä tärkeää puuttuu? Onko jotain tarpeetonta?

Mittaristoa voidaan pitää erittäin kattavana, mutta Jyväskylän kaupunki haluaa kiinnittää huomiota erityisesti mittareiden seurantaan sekä vaikuttavuuteen lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä.

Strategia-asiakirjassa olisi tärkeää noudattaa johdonmukaisuutta terminologiassa. Erityisesti hyvinvointi-termi voidaan ymmärtää eri yhteyksissä eri tavoin, joten käsite kaipaa selkeyttämistä.

Keski-Suomi2050

Viiden skenaarion pohjalta on koottu toimenpiteet, joista meidän on huolehdittava kaikissa olosuhteissa - on tulevaisuus millainen tahansa. Onnistummeko toimenpiteillä vastaamaan eri skenaarioihin? Puuttuuko jotain tärkeää? Onko jotain tarpeetonta?

Jyväskylän kaupungin mielestä on tärkeää seurata megatrendejä ja toteuttaa ennakointityötä. Toimenpiteet on esitetty kattavasti ja ne liittyvät hyvin strategialuonnoksen 2025 toimenpiteisiin.

Keski-Suomen Visio

Onko visiossa oikeat ainekset? Miten muotoilisitte visiota?

Jyväskylän kaupunki näkee, että visio kattaa strategian tavoitteet sekä on hyvin muotoiltu ja sanoitettu. Strategia-asiakirja on erittäin monipuolinen ja hyvin kirjoitettu, jossa myös arvot näkyvät tekstin taustalla.

Mitä evästyksiä haluatte antaa strategian toteutusta varten?

Jyväskylän kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että strategiaa laaditaan avoimella ja osallistavalla menetelmällä ja siinä tunnistetaan maakunnan kasvun ja elinvoiman näkökulmasta keskeisimmät painopistealueet.

Maakunnan positiivinen vire, kasvu ja maine vahvistaa ja hyödyttää kuntia. Edunvalvonnassa ja kehittämisessä kumppanuus on tärkeää, sillä yhdessä olemme vaikuttavia. Aidon yhteistyön ja verkostomaisen toimintamallin vahvistaminen on strategian ytimessä.

Strategia nähdään erittäin kattavana, mutta vaatii joiltain osin tarkennuksia ja terävöittämistä, jotta keskeisimmät tavoitteet tulevat nähdyksi ja saavat vaikuttavuutta.

Liite:

- Keski-Suomen strategian luonnos 1.9.2021

Kaupunginjohtaja Koiviston ehdotus

Kaupunginhallitus antaa edellä esitetyn lausunnon Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050.

Päätös Asia päätettiin palauttaa uudelleen valmisteltavaksi.

Kh 11.10.2021/300

Asian valmistelijat Lasse Leppä, puh. 050 599 9545 Riikka Perkiö, puh. 040 620 9200 ja Iiris Asunmaa, puh. 050 472 4253

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi 27.9.2021/286. Kaupungin lausuntoon on tehty täsmennyksiä ja täydennyksiä.

Jyväskylän kaupungin lausunto:

Lausuntopyynnössä pyydetään vastauksia ja näkemyksiä seuraaviin kysymyksiin:

Onko sisällössä ja painotuksissa huomioitu riittävästi Keski-Suomen tulevaisuuden näkymät? Puuttuuko jotain tärkeää?

Jyväskylän kaupungin näkemyksen mukaan strategian sisällössä ja painotuksissa on kuvattu hyvin nykytilanne ja siihen vaikuttavat megatrendit sekä tulevaisuuden aluekehittämisen painopisteet pitkällä tähtäimellä. Jyväskylän kaupunki pitää tärkeänä, että maakunnan kasvu nähdään keskeisenä tavoitteena.

Keski-Suomen väkiluku on vähentynyt yhtäjaksoisesti vuodesta 2017 alkaen. Keski-Suomen työttömyysaste oli heinäkuun 2021 lopussa 14,4 %, kun se koko maassa oli 12,3 %. Koronan vaikutukset näkyvät edelleen maakunnan talous- ja työllisyysilanteeseen, erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrässä. Keski-Suomen myönteinen kehitys tulevaisuudessa on Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen liiton yhteinen tavoite. Jyväskylän kaupungin kasvu ja menestyminen Suomen 7. suurimpana kaupunkina on koko maakunnan etu ja tämä on tunnistettu myös uudessa strategiassa. Keski-Suomen kasvu ja menestyminen on puolestaan Jyväskylän kaupungin etu.

Elinvoimaisuus, tutkimuksen ja osaamisen vahvistaminen ja työvoiman kohtaanto-ongelmat vaativat merkittäviä panostuksia mm. yliopiston, ammattikorkeakoulun ja muiden toimijoiden opetus- ja tutkimusalojen laajentamiseen ja syventämiseen. Keski-Suomi tarvitsee panostuksia sekä materiaaliin että aineettomiin investointeihin.

Tulevaisuuden näkymistä hyvinvointialueuudistus on iso hallinnollinen muutos ja vaikuttaa myös toimintaympäristöön. Hyvinvointialueen onnistunut toteuttaminen on vaikutuksiltaan merkittävä alueen veto- ja pitovoimaan. Vaikutukset ulottuvat sekä yksityiselle että julkiselle alalle mm. työvoiman saannissa.

Korkea työttömyys ja samanaikainen työvoimapula vaativat erityisiä panostuksia. Tavoitteena tulee olla maakunnan 78%:n työllisyysaste. Vaikean kohtaanto-ongelman ratkaiseminen edellyttää toimenpiteitä mm. liikenne-, asumis- ja muissa palveluissa sekä työelämän uudistamisessa. Työllisyyden kuntakokeilua seuraavan pysyvän järjestelmän kehittämisessä tulee ottaa huomioon maakunnan erityistarpeet kuten elinkeino- ja palvelurakenne ja koulutusmahdollisuudet.

Keskeistä tulevaisuuden kannalta on, että Keski-Suomessa kannattaa perustaa yrityksiä, työllistää, kehittää, investoida ja kasvaa. Yrittäjyyden toimintaympäristöä tulee kehittää pitkäjänteisesti. Keski-Suomen liiton rooli on merkittävä alueen avaintoimijoiden osaamisen yhteistyön edistäjänä ja koordinoivana tahona.

Strategia antaa tukea bio- ja kiertotalouden, hyvinvoinnin ja uudistuvan teollisuuden kasvun, kannattavuuden ja vastuullisuuden tavoitteille. Onko valinnoissa huomioitu riittävästi globaalit näkymät ja Keski-Suomen vahvuudet?

Jyväskylän kaupungin mielestä kasvun kärjet perustuvat hyvin maakunnan vahvuuksiin ja ovat yhteneväisiä Jyväskylän kaupungin kärkien kanssa. Kärkien sisällöt ja strategiset tavoitteet on kuvattu varsin laajasti. Terveysten edistämisen, hyvinvoinnin ja liikunnan sekä uudistuvan teollisuuden painotukset tukevat Jyväskylän kaupungin ekosysteemisopimuksen toteuttamista. Digitalisaation nostaminen läpileikkaavaksi teemaksi, eikä omaksi kärjeksi katsotaan kannatettavaksi linjaukseksi.

Kasvun maaperä

Onnistummeko näillä talouden ja uusiutumisen toimenpiteillä edistämään Keski-Suomen menestymistä?

Jyväskylän kaupungin mielestä toimenpiteet ovat varsin kattavia ja laaja-alaisia. Jyväskylän kaupunki näkee, että strategiassa onnistuminen vaatii kaikkien toimijoiden merkittävää panosta, jossa verkostomainen toimintamalli on ehdoton vahvuus. Maakuntaliiton rooli koordinoivana tahona on avainasemassa. Elinkeinoelämän kehittämisessä maakuntaliiton tulee toimia aktiivisena toimijana ja käydä vuoropuhelua kuntien ja yrittäjien kanssa. Strategian painopisteet ovat linjassa Suomen Kestävän kasvun ohjelman kanssa ja strategia tukee rakennerahastovarojen mielekästä kohdentamista alueella.

Työllisyysasteen kehittämisessä ei ole huomioitu erityisesti työperäisen maahanmuuton mahdollisuuksia. Myös toimenpiteissä tulee näkyä alueen asukkaisten yhdenvertaisuuden sekä palvelujen kielellisen saavutettavuuden tarpeet. Lisäksi yritysten kansainvälisiä rekrytointivalmiuksia tulee kehittää. Tulevaisuuden työvoimatarpeita tulee ennakoida, jotta kohtaantongelmia voitaisiin torjua tehokkaammin.

Aluekehityksen rahoitusinstrumenttien sekä rakennerahastovarojen kohdentuminen strategian kannalta merkittäviin hankkeisiin tulee varmistaa älykkään erikoistumisen tavoitteilla.

Kestävän maailman kasvattaja

Onnistummeko näillä toimenpiteillä sopeuttamaan toimintaamme lähemmäs maapallon kantokykyä? Mitä näkökohtia pidätte strategian toteutuksessa tärkeinä omassa organisaatiossanne?

Strategialuonnos huomioi hyvin kestävyys läpileikkaavana teemana, mikä vastaa Jyväskylän kaupungin näkemystä. Luonnonvarojen kestävä käyttö, kestävä kasvun mahdollisuudet ja sosiaalinen kestävyys muodostavat

kannatettavan kokonaisuuden. Hiilineutraaliustavoite on koko maakunnan näkökulmasta tärkeä ja tarpeellinen. Jyväskylän kaupungin oma hiilineutraaliustavoite on vuosi 2030.

Se, joka on keskellä

Onnistummeko näillä toimenpiteillä vahvistamaan yhteisöjämme ja saavutettavuuttamme? Mitä näkökohtia omassa yhteisössänne pidätte strategian toteutuksessa tärkeinä?

Jyväskylän kaupungin näkemys on yhteneväinen strategisten tavoitteiden kanssa ja pitää tärkeänä saavutettavuuden eri näkökulmia. Jyväskylän kaupunkiseudun saavutettavuus kansallisesti ja kansainvälisesti ei vastaa tasoa, joka yhdellä Suomen suurimmista kaupunkiseuduista tulisi olla. Saavutettavuuden parantamisen osalta keskeisimmät painopistealueet ovat lentoliikenteen turvaaminen Jyväskylä-Helsinki välillä sekä Jyväskylä-Tampere raideyhteyden ja valtatie 4:n kehittäminen. Näiden keskeisten yhteyksien turvaaminen on koko Keski-Suomen yhteinen etu.

Sydän Suomen

Onnistummeko näillä toimenpiteillä lujittamaan keskisuomalaista vuorovaikutusta, suvaitsevaisuutta ja kumppanuutta?

Keski-Suomen roolin vahvistaminen kansallisissa ja kansainvälisissä osaamis- ja innovaatioverkostoissa on Jyväskylän kaupungin intressi. Jyväskylän asemaa liikuntapääkaupunkina ja koulutuskaupunkina tulee entisestään vahvistaa. Kaupungissa on poikkeuksellinen osaaminen liikunnan koulutuksessa ja tutkimuksessa, joka synnyttää ekosysteemin uudelle ja kannattavalle yritystoiminnalle kansallisesti ja kansainvälisesti.

Korkeakoulut ja opiskelijat ovat keskeisiä Jyväskylän seudun menestykselle. Tavoitteellinen koulutuksen vahvistaminen ja laajentaminen ovat alueen strategisia tavoitteita. Jyväskylä opiskelijakaupunkina vahvistaa koko alueen elinvoimaa. Tulevaisuuden haasteena on vahvistaa pitovoimaa juurruttamalla opiskelijat yrittämään, työskentelemään ja asumaan Jyväskylän seudulle. Erityisesti korkeakouluopintojen uudet avaukset tulevaisuuden koulutusmahdollisuuksista vaativat nopeasti yhteistä edunvalvontaa ja työtä. Kaupungin ja maakunnan tiivis yhteistyö korkeakoulujen kanssa on alueen kansainvälistämisen kannalta tärkeää. Jyväskylän kaupunki näkee strategialuonnoksessa esiin nostetun lääkärikoulutuksen laajentamisen tärkeäksi yhteiseksi edunvalvonnan teemaksi.

Edunvalvonnan osalta kaupungin ja Keski-Suomen liiton välillä on tarkoituksenmukaista tehdä jatkossakin hyvää yhteistyötä erityisesti strategiassa nousseisiin teemoihin liittyen. Maakunnan ja ministeriöiden väliset aluekehityskeskustelut ovat hyvä väylä viedä yhteisiä tavoitteita eteenpäin. Alueellista edunvalvontayhteistyötä on kannatettavaa kehittää myös EU-tasolla keskeisissä strategisissa kärjissä.

Jyväskylän kaupungin aseman yhtenä Suomen suurimmista kaupungeista tunnistetaan myös maakuntastrategiassa. Keski-Suomen kasvu ja menestyminen vaatii laajoja ja monisyisiä toimenpiteitä, joiden onnistuminen edellyttää yhteiskehittämistä ja vahvaa sitoutumista alueen toimijoilta. Strategia luo hyvät edellytykset eri toimijoiden yhteistyölle. Myös yhteistyön kehittäminen muiden kasvukaupunkien kanssa hyvin kannatettavaa.

Mittarit

Mitä tärkeää puuttuu? Onko jotain tarpeetonta?

Mittaristoa voidaan pitää erittäin kattavana, mutta Jyväskylän kaupunki haluaa kiinnittää huomiota erityisesti mittareiden seurantaan sekä vaikuttavuuteen lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä.

Strategia-asiakirjassa olisi tärkeää noudattaa johdonmukaisuutta terminologiassa. Erityisesti hyvinvointi-termi voidaan ymmärtää eri yhteyksissä eri tavoin, joten käsite kaipaa selkeyttämistä.

Keski-Suomi2050

Viiden skenaarion pohjalta on koottu toimenpiteet, joista meidän on huolehdittava kaikissa olosuhteissa - on tulevaisuus millainen tahansa. Onnistummeko toimenpiteillä vastaamaan eri skenaarioihin? Puuttuuko jotain tärkeää? Onko jotain tarpeetonta?

Jyväskylän kaupungin mielestä on tärkeää seurata megatrendejä ja toteuttaa ennakointityötä, jotta muuttuviin tulevaisuuden toimintaympäristöihin voidaan varautua ja asukkaiden hyvinvoinnista ja kokonaisturvallisuudesta huolehtia. Esimerkiksi nopeasti muuttuva digitaalinen ympäristö vaatii kyberturvallisuusosaamista, jossa Keski-Suomi on edelläkävijä.

Toimenpiteet on esitetty kattavasti ja ne liittyvät hyvin strategialuonnoksen 2025 toimenpiteisiin.

Keski-Suomen Visio

Onko visiossa oikeat ainekset? Miten muotoilisitte visiotamme?

Jyväskylän kaupunki näkee, että visio kattaa strategian tavoitteet sekä on hyvin muotoiltu ja sanoitettu. Strategia-asiakirja on erittäin monipuolinen ja hyvin kirjoitettu, jossa myös arvot näkyvät tekstin taustalla.

Mitä evästyksiä haluatte antaa strategian toteutusta varten?

Jyväskylän kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että strategiaa laaditaan avoimella ja osallistavalla menetelmällä ja siinä tunnistetaan maakunnan kasvun ja elinvoiman näkökulmasta keskeisimmät painopistealueet.

Laaja yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kanssa keventää julkisten toimijoiden työ- ja kustannustaakkaa. Näiden toimintaedellytykset tulee turvata erityisesti siltä osin kuin ne tuovat lisäarvoa yhteiskunnan toimintoihin. Myös yhteistyö yrittäjä- ja muiden elinkeinoelämän sekä työntekijäjärjestöjen kanssa edistää tavoitteita vahvistaa Keski-Suomen menestystä.

Keski-Suomen tulee hyödyntää etätöiden myönteiset mahdollisuudet kasvuun ja viihtyisyyteen. Tämä tulee ottaa huomioon asumiseen liittyvissä tekijöissä ja mm. maankäytössä, kaavoituksessa, rakentamismääräyksissä sekä energia-, liikenne- ja tietoliikennehankkeissa.

Keski-Suomen kannalta on tärkeää, että maakunta säilyy jatkossakin yhtenä vaalipiirinä. Valtionhallinnon toimintojen sijoittumista Keski-Suomeen tulee edistää. Tämä vaikuttaa myönteisesti myös yksityisalojen sijoittumisratkaisuihin.

Maakunnan positiivinen vire, kasvu ja maine vahvistaa ja hyödyttää kuntia. Edunvalvonnassa ja kehittämisessä kumppanuus on tärkeää, sillä yhdessä olemme vaikuttavia. Aidon yhteistyön ja verkostomaisen toimintamallin vahvistaminen on strategian ytimessä.

Strategia nähdään erittäin kattavana, mutta vaatii joiltain osin tarkennuksia ja terävöittämistä, jotta keskeisimmät tavoitteet tulevat nähdyksi ja saavat vaikuttavuutta.

Liite:

- Keski-Suomen strategian luonnos 1.9.2021

Kaupunginjohtaja Koiviston ehdotus

Kaupunginhallitus antaa edellä esitetyn lausunnon Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050.

Keskustelun aikana Janne Luoma-aho ehdotti Kaisa Garedewin kannattamana seuraavia muutosehdotuksia kaupungin lausuntoon:

Esitys 1.

Strategian arvoihin lisätään turvallisuus, joka sisältää kattavasti fyysisen, henkisen ja kyberturvallisuuden.

Sekä lausunnon ensimmäiseen kappaleeseen lisätään sana "turvallisuus" seuraavaan kohtaan:

"Jyväskylän kaupungin näkemyksen mukaan strategian sisällössä ja painotuksissa on kuvattu hyvin nykytilanne ja siihen vaikuttavat megatrendit sekä tulevaisuuden aluekehittämisen painopisteet pitkällä tähtäimellä. Jyväskylän kaupunki pitää tärkeänä, että maakunnan kasvu ja turvallisuus nähdään keskeisenä tavoitteena."

Esitys 2.

Lausunnon kappale, joka alkaa sanoin "Työllisyysasteen kehittämisessä..." korvataan seuraavasti:

Suomi kuuluu noin 450 miljoonan ihmisen alueeseen, jossa toteutuu työvoiman vapaa liikkuminen. Tämän alueen ulkopuolelta tulevan työvoiman työpanos ei keskimäärin vastaa syntyviä kustannuksia. Ns. halpatyömarkkinoiden syntyminen tulee ehkäistä. Yritysten kaupallista ja toiminnallista kansainvälistymistä on tärkeää edistää.

Esitys 3.

Lausunnon kappale, joka alkaa sanoin "Strategialuonnos huomioi... lause "Hiilineutraaliustavoite on koko maakunnan näkökulmasta tärkeä ja tarpeellinen. Jyväskylän kaupungin oma hiilineutraaliustavoite on vuosi 2030" korvataan seuraavasti:

Keski-Suomen hiilineutraaliustavoite tulee suhteuttaa alueen hiilinielujen määrään siten, että se ei aiheuta yrityksille ja kunnille kilpailuasetelman heikkenemistä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Esitys 4.

Keski-Suomen Visio Onko visiossa oikeat ainekset? Miten muotoilisitte visiotamme?

Lisäys:

Keski-Suomen tavoitteeksi tulee asettaa olla Suomen turvallisimman maakunta. Tämän saavuttamiseksi on lisättävä ennalta ehkäisevää työtä sekä huolehdittava poliisin, pelastustoimen, sosiaali- ja terveydenhuollon ja kuntien yhteistyöstä ja voimavaroista.

Esitys 5.

Kappale "Keski-Suomen kannalta on tärkeää, että maakunta säilyy.." muutetaan muotoon:

Keski-Suomen kannalta on tärkeää, että maakunta säilyy jatkossakin yhtenäisenä. Keski-Suomen sisäinen koheesio tulee turvata. Alueellisen vastakkainasettelun ei saa antaa johtaa maakunnan ja vaalipiirin murenemiseen. Valtionhallinnon toimintojen sijoittumista Keski-Suomeen tulee edistää. Tämä vaikuttaa myönteisesti myös yksityisalojen sijoittumisratkaisuihin.

Koska oli tehty kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeavia kannatettuja muutosehdotuksia, puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan siten, että kaupunginjohtajan ehdotuksen kannattajat äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Janne Luoma-ahon muutosehdotuksia joko osittain tai kokonaan äänestävät EI. Mikäli EI-äännet voittavat, äänestys suoritetaan jokaisen muutosesityskohdan osalta erikseen. Puheenjohtaja ehdotti, että äänestys toteutetaan kättä nostamalla. Äänestysmenettely hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin kymmenen (10) JAA-ääntä (Jaakko Selin, Meri Lumela, Jari Colliander, Irma Hirsjärvi, Mervi Hovikoski, Katja Isomöttönen, Arto Lampila, Tony Melville, Pentti Mäkinen ja Heidi Rentola) ja kaksi (2) EI-ääntä (Janne Luoma-aho ja Kaisa Garedew). Poissa oli yksi (1) (Kati-Erika Timperi).

Puheenjohtaja totesi, että kaupunginjohtajan ehdotus tuli kaupunginhallituksen päätökseksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Janne Luoma-aho ja Kaisa Garedew jättivät päätöksestä kirjallisen eriävän mielipiteen.

Liite:

- eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Me allekirjoittaneet toteamme, että Jyväskylän kaupungin lausunnossa Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050 (kh 300§ 11.10.2021) tulisi lausua seuraavaa:

Strategian arvoihin lisätään turvallisuus, joka sisältää kattavasti fyysisen, henkisen ja kyberturvallisuuden.

Sekä lausunnon ensimmäiseen kappaleeseen lisätään sana "turvallisuus" seuraavaan kohtaan:

*"Jyväskylän kaupungin näkemyksen mukaan strategian sisällössä ja painotuksissa on kuvattu hyvin nykytilanne ja siihen vaikuttavat megatrendit sekä tulevaisuuden aluekehittämisen painopisteet pitkällä tähtäimellä. Jyväskylän kaupunki pitää tärkeänä, että maakunnan kasvu ja **turvallisuus** nähdään keskeisenä tavoitteena."*

Lausunnon kappale, joka alkaa sanoin "Työllisyysasteen kehittämisessä..." korvataan seuraavasti:

Suomi kuuluu noin 450 miljoonan ihmisen alueeseen, jossa toteutuu työvoiman vapaa liikkuminen. Tämän alueen ulkopuolelta tulevan työvoiman työpanos ei keskimäärin vastaa syntyviä kustannuksia. Ns. halpatyömarkkinoiden syntyminen tulee ehkäistä. Yritysten kaupallista ja toiminnallista kansainvälistymistä on tärkeää edistää.

Lausunnon kappale, joka alkaa sanoin "Strategialuonnos huomioi... lause; "Hiilineutraaliustavoite on koko maakunnan näkökulmasta tärkeä ja tarpeellinen. Jyväskylän kaupungin oma hiilineutraaliustavoite on vuosi 2030" korvataan seuraavasti:

Keski-Suomen hiilineutraaliustavoite tulee suhteuttaa alueen hiilinielujen määrään siten, että se ei aiheuta yrityksille ja kunnille kilpailuasettelman heikkenemistä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Keski-Suomen Visio Onko visiossa oikeat ainekset? Miten muotoilisitte visiotamme?

Lisäys:

Keski-Suomen tavoitteeksi tulee asettaa olla Suomen turvallisimman maakunta. Tämän saavuttamiseksi on lisättävä ennalta ehkäisevää työtä sekä huolehdittava poliisin, pelastustoimen, sosiaali- ja terveydenhuollon ja kuntien yhteistyöstä ja voimavaroista.

Kappale "Keski-Suomen kannalta on tärkeää, että maakunta säilyy.." muutetaan muotoon:

Keski-Suomen kannalta on tärkeää, että maakunta säilyy jatkossakin yhtenäisenä. Keski-Suomen sisäinen koheesio tulee turvata. Alueellisen vastakkainasettelun ei saa antaa johtaa maakunnan ja vaalipiirin murenemiseen. Valtionhallinnon toimintojen sijoittumista Keski-Suomeen tulee edistää. Tämä vaikuttaa myönteisesti myös yksityisalojen sijoittumisratkaisuihin.

Jyväskylä 11.10.2021

Janne Luoma-aho

Kaisa Garedew

Lausuntopyyntö Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050 ja sen ympäristöselostuksesta

92/00.04.01/2021

Kunnanhallitus 13.09.2021 § 247

Keski-Suomen liitto pyytää kunnilta ja muilta sidosryhmiltä lausuntoa ja mielipiteitä Keski-Suomen strategialuonnoksesta vuosille 2025-2050 ja sen ympäristöselostuksesta.

Keski-Suomen strategia 2025-2050 pohjautuu kokonaiskestävyyden pyrkimykselle. Visionamme on, että Keski-Suomi menestyy rakentamalla kestävää, osaavaa ja kansainvälistä maakuntaa, jossa ihmiset voivat hyvin.

Strategia antaa raamit aluekehittämiselle. Keski-Suomen strategia sisältää

- tahtotilan maakunnan kehittämisestä vuoteen 2050 (maakuntasuunnitelma)
- maakunnan kehittämisen yhteiset toimenpiteet ja arvion niiden rahoittamisesta vuosille 2022–2025 (maakuntaohjelma)
- EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen käyttöä suuntavan älykkään erikoistumisen strategian vuosille 2021-2027

Lausuntojen näkemyksiä käytetään strategian työstämisessä maakuntavaltuuston päätettäväksi joulukuussa 2021.

Laajempi valmisteluaineisto löytyy Keski-Suomen liiton [verkkosivuilla](#).

Lausunto tulee antaa viimeistään pe 8.10.2021. Lausunnot annetaan [lausuntopalvelu.fi](#):ssä, josta löytyy myös materiaalit.

Lisätietoja: kunnanjohtaja Pekka Kanervio, puh. 044 459 6602.

Päätösehdotus (kunnanjohtaja):

Karstulan kunnanhallitus antaa seuraavan lausunnon koskien Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050 ja sen ympäristöselostuksesta:

Strategian aikaperspektiivi aina vuoteen 2050 aiheuttaa sen, että strategiasta tulee olla vähän kaikkea. Tämä aiheuttaa valtavan monisyisen strategian, jota on vaikea käsitellä kokonaisuutena. Selkeämmät yksinkertaistetummat tavoitteet, niiden toteutusehdotukset ja mittarit tekisivät strategiasta

keskisuomalaiselle paremmin hahmotettavan. Tässä juuri lyhyen tähtäimen (Keski-Suomi 2022-2025) strategiaosuus onnistuu parhaiten.

Kaiken kaikkiaan strategian luonnosta voidaan kuitenkin pitää oikean suuntaisena.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutoksenhaku: Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työsopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

Pöytäkirjanotteen oikeaksi todistaa

Karstulassa, 14.9.2021

Nimi ja virka-asema

Muina Väänänen
hallintopäätökset

Lausunto Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050**294/00.04.01/2021****KH 04.10.2021 § 251**

Keski-Suomen liitto pyytää Keuruun kaupungilta lausuntoa Keski-Suomen strategiasta 2025-2050 ja sen ympäristöselostuksesta. Lausunto pyydetään antamaan 8.10.2021 mennessä ja se tulee laatia lausuntopalvelu.fi –palvelussa. Lausunnon antajien näkemyksiä käytetään strategian työstämisessä maakuntavaltuuston päätettäväksi joulukuussa.

Keski-Suomen maakuntahallitus käynnisti strategian laatimisen 23.10.2020. Maakuntahallitus päätti koota Keski-Suomen strategiaan:

- tahtotilan maakunnan pitkän aikavälin kehittämisestä vuoteen 2050 (maakuntasuunnitelma)
- lähivuosien yhteiset toimenpiteet ja arvio niiden rahoittamisesta vuosille 2022-2025 (maakuntaohjelma)
- älykkään erikoistumisen strategian vuosille 2021-2027, joka ohjaa EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen käyttöä.

Keski-Suomen strategian teemat ja näkökulmat muodostuvat niistä asioista, jotka ovat maakunnan toimijoille yhteisiä, joiden edistämiseen tarvitaan maakunnallista yhteistyötä ja joiden toteuttamiseen on koottava monenlaisia voimavaroja.

Strategiaa on tehty koronapandemian aiheuttamassa poikkeuksellisessa tilanteessa. Strategiassa huomioidaan pidemmän aikavälin tavoitteet kriisistä selviämiseksi, myönteisen talous-, työllisyys- ja investointikehityksen varmistamiseksi sekä muutosjoustavuuden vahvistamiseksi.

Keski-Suomen strategiasta päättää uusi maakuntavaltuusto 3.12.2021.

Keuruun kaupungin lausunto Keski-Suomen strategialuonnoksesta

Strategialuonnos jakautuu kasvun kärkiin, aluekehittämisen painopisteisiin ja niiden strategiisiin tavoitteisiin lähivuosina 2022-2025 sekä aluekehittämisen painopisteisiin pitkällä tähtäimellä vuoteen 2050.

Keuruun kaupunki toteaa, että yleisellä tasolla strategialuonnos kuvaa hyvin Keski-Suomen tulevaisuudennäkymiä. Maakunnan kehittymiseen, elinvoimaisuuteen ja houkuttelevuuteen on yleisesti otettu hyvin kantaa. Valitut kasvun kärjet ovat hyviä ja oleellisia, mutta

Keuruun kaupunki toivoo, että maakunnan vahvuus laadukkaana, edullisen, luonnonläheisen ja turvallisen asumisen ympäristönä otettaisiin huomioon. Suomessakin on nähtävillä kaupungistumisen varjopuolet; kun ihmiset pakkautuvat eteläiseen Suomeen on asuntojen kysyntä valtavaa ja huimat kustannuserot asumisessa eriarvoistavat ihmisiä. Asumisen laadukkuus ja edullisuus ovat Keski-Suomen valtteja – täällä jokaisella on mahdollisuus tasapainoiseen elämään. Myös turvallisuuden näkökulmasta katsottuna Keski-Suomi voisi korostaa houkuttelevuuttaan; lasten ja nuorten turvallisuus suurkaupungeissa tapahtuvan rikollisuuden, jengiytymisen ja sosio-ekonomisen polarisaation myötä heikkenee. Keski-Suomi tarjoaa väljempää ja turvallisempaa kasvuympäristöä lapsiperheille.

Seuraavassa Keuruun kaupunki ottaa kantaa aluekehittämisen painopisteisiin ja niiden tavoitteisiin:

Kasvun maaperä

Keuruun kaupunki haluaa nostaa esiin seutukaupunkien akuutin tarpeen osaavan työvoiman saatavuudelle. Strategiassa tulisikin painottaa koulutuksen ja yrityselämän yhteistyötä siten, että sekä toisen asteen että korkeamman asteen koulutusta olisi saatavilla seutukaupungeissa joko etäopetuksena, lähiopetuksena tai hybridimallina. Yritysten tarpeet työvoiman saatavuudelle alasta riippumatta ovat akuutteja jo nyt, joten koulutuksen tulisi muuntautua nopeammin ja joustavammin yritysten tarpeisiin seutukaupungeissa. Elinvoimaiset ja vahvistuvat seutukaupungit ja niiden kehittyvät yritykset ovat voimavara myös maakuntakeskuksen kasvulle ja seutukaupunkien naapureina olevien pienempien kuntien elinvoimaisuudelle.

Keuruun kaupunki pitää tärkeänä TKI-toiminnan syntymiselle nopeaa reagointia eri toimialojen tarpeisiin. Yhteistyö maakuntaliiton, kuntien ja niissä toimivien yritysten kesken on oltava saumatonta ja TKI-toiminnan syntymistä tukevien rahoitusinstrumenttien tulee olla tiedossa jo hyvissä ajoin ennen paikallisen tarpeen syntymistä, jotta reagointi on sujuvaa.

Keuruun kaupunki pitää tärkeänä, että opiskelumahdollisuudet laajenevat maakuntakeskuksen sijaan maakunnan joka kolkkaan. Niin nuoren peruskoulunsa päättäneen kuin uranvaihtajankin tulee pysyä laajentamaan ja kehittämään osaamistaan myös kotipaikkakunnallaan.

Koulutusmahdollisuuksien tulee pohjautua työelämän tarpeisiin aiempaa joustavammin ja ripeämmin. Koulutuksen tulee mukautua aiempaa vahvemmin opiskelijan tarpeisiin sen sijaan, että mahdollisuudet ovat ennalta lukkoon lyötyjä. Usein yritysten kasvun esteenä ovat kankeat ja jäykät koulutuslaitokset.

Koulutustarpeita ja -mahdollisuuksia tulee tarkastella paikallisesti. Pohjoisessa Keski-Suomessa voi olla hyvin erilaiset tarpeet verrattuna läntiseen maakunnan osaan. Koulutuksen kehittämisessä tulisi-kin panostaa ns. täsmäkoulutukseen, jolla tuetaan kunkin alueen paikallisia tarpeita.

Työllisyyden edistämisen suhteen Keuruun kaupunki katsoo, että aiempaa tiiviimpi ja vahvempi yhteistyö yrittäjäjärjestöjen kanssa olisi tarpeen. Yrittäjyyden markkinoinnissa niin maakunnan, kuntien kuin yrittäjienkin tulee tiivistää viestiään yrittäjyyteen kannustamiseen. Keskitetty ja kuuluvampi ääni kantaa kauemmas. Yrittäjäyyskoulutusta tulee lisätä ja sen tarjontaa laajentaa. Nuorille tulee olla tarjolla aiempaa laajemmin työssäoppimis- tai harjoittelupaikkoja, jotta valmistuttuaan nuori pääsee heti kiinni työelämään.

Strategiassa tulee ottaa kantaa sote-palvelujen siirtymisestä hyvinvointialueille vuonna 2023. Miten varmistamme maakunnassa sen, että matalankynnyksen hyvinvointipalvelut ovat tarjolla kaikille ja paikallisiin tarpeisiin kohdistuen, kun järjestämisvastuu ja päätöksenteko eriytyvät maakunta- ja kuntatasoille? Maakunnan edunvalvontaa ja vaikuttamistyötä tulee tiivistää aiemmasta.

Kestävän maailman kasvattaja

Keuruun kaupunki katsoo, että hiilineutraaliuteen pyrkimisessä on oleellista tukea yrityksissä tapahtuvaa kehitystä ja vihreää siirtymää. Kun vihreä siirtymä syntyy ja kehittyy yrityksissä luontaisesti, on kasvu kohti hiilineutraaliutta tällöin vankemmalla pohjalla. Vihreän siirtymän pohjalle syntyvään TKI-toimintaan ja sen tukemiseen tulee kyitä reagoimaan nopeasti.

Kiertotalouden näkökulmasta katsottuna Keuruun kaupunki näkee maakunnallisen ruokajärjestelmän kehittämisen tärkeänä. Yhteistyön ja tiedon tiivistämisellä paikalliset ja maakunnalliset toimijat pystyvät pärjäämään esimerkiksi julkisten toimijoiden kilpailutuksissa paremmin. Keuruun kaupunki ehdottaa ns. ruokafoorumin perustamista. Maakunnassa ei ole tällä hetkellä yhteenkokoavaa foorumia, jossa eri tuottajat ja palveluntarjoajat saisivat tietoa toisistaan ja voisivat luoda yhteenliittymiä. Yhteistyön lisäämisellä eri toimijat voivat saada mittaviakin synergiaetuja ja lähiruoalla olisi vahvempi rooli hankinnoissa.

Se, joka on keskellä

Liikkuminen maakunnan sisällä sekä matkailijoiden liikkuminen maakunnan eri osiin ovat aivan avainasemassa kun puhutaan saavutettavuudesta. Keuruun kaupunki haluaa nostaa poikittais yhteydet liik-

kumisen ja saavutettavuuden strategisiin kärkeihin. Strategiassa mainitaan Ysitie, mutta siinä on unohdettu kokonaan läntinen Keski-Suomi ja valtatie 18, joka on merkittävä yhteys Jyväskylästä aina Vaasan asti. Vt 18 on yhteys muun muassa maakuntamme ja sen rajojen yli meneviin merkittäviin matkailukohteisiin (Petäjäveden Vanha Kirkko, Keurusselkä, Ähtäri, Tuuri, jne.)

Strategiassa tulisi huomioida Pohjanlahden yli kulkevat matkaaajat, joilla on yhteys Vaasasta keskiseen Suomeen. Lisäksi on tärkeää huomioida, että vt 18 on oleellinen osa kulkureittiä Äänekosken biotuotetehtaalle, jonne ollaan lähitulevaisuudessa investoimassa merkittävästi. Lisäksi jo nyt on käynnistymässä Vaasa-Seinäjoki-Jyväskylä -liikennekäytävän kehittämisselvitys, jossa Keski-Suomen liitolla on merkittävä rooli. Näin ollen tämän poikittaisyhteys-kokonaisuuden (rata, vt 18) tulisi olla mainittuna strategiassa.

Keuruun kaupunki haluaa nostaa esiin myös työmatka- ja asiointiliikenteen parantamisen maakunnan sisällä. Rataverkostoon tulee kiinnittää aiempaa enemmän huomiota, sillä junaliikenne palvelee myös vähäpäästöisyyden tavoitteita. Esimerkiksi junavuorot tulee suunnitella palvelemaan työmatkaliikennettä. Tässä tarvitaan maakunnallista edunvalvontaa. *Maakunnan sisäisen poikittaisliikenteen sujuminen valtatie 23:lla tulee turvata, ja liittymien ja ohituskaistojen kehittyminen varmistaa luotujen kehittämissuunnitelmien mukaisesti.*

Monipaikkaisen työn ja opiskelumahdollisuuksien markkinoinnissa Keuruun kaupunki katsoo maakunnalla olevan tärkeä rooli koko alueen markkinoinnissa. Lähitulevaisuudessa tulee etsiä, löytää ja toimeenpanna uusia keinoja Keski-Suomen houkuttelevuuden lisäämiseksi uusien asukkaiden piirissä. Kukin kunta tekee markkinointia myös yksin, mutta vähäisiä resursseja olisi järkevää yhdistää voimakkaamman näkyvyyden saamiseksi.

Keuruun kaupunki pitää työperäisen maahanmuuton edellytysten parantamista erittäin tärkeänä, sillä yrityksiin tarvitaan tällä hetkellä todella kipeästi osaavaa työvoimaa. Paikalliset ja kotimaan työmarkkinat eivät kykene vastaamaan kaikkien toimialojen kysyntään tällä hetkellä, joten kansainvälistä rekrytointia ja työperäistä maahanmuuttoa ja sitä kautta kotoutumista tulee edistää vahvasti Keski-Suomessakin.

Hyvinvoinnin edistämisessä luonto, puhtaus, hiljaisuus ja rauhallisuus ovat Keski-Suomen myyntivaltteja ruuhka-Suomeen verrattuna. Hyvinvointipalveluita tuottavien yritysten tukeminen ja verkoston luominen ovat tärkeitä keskisuomalaisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Jo nyt eri kunnissa tehdään paljon ja luontoa ja hyvinvointia edistäviä yrityksiä on paljon, mutta ne ovat usein pieniä yrityksiä, joilla ei itsellään ole resursseja koota tarjontaa yhteen ja markkinoida sitä voimallisesti.

Sydän Suomen

Keuruun kaupunki toteaa, että Lakeland-brändin kehittäminen ja sen roolin kasvattaminen on tärkeää koko maakunta huomioon ottaen. Matkailussa tulee nostaa maakunnan reuna-alueet näkyvimmin esiin, etenkin läntisessä Keski-Suomessa ja maakunnan rajan tuntumassa on yhä hyödyntämätöntä matkailupotentiaalia. Mänttä-Vilppula taidemuseoineen, Petäjäveden Unescon maailmanperintökohde Vanha kirkko, Keuruun luontomatkailu, *kilpaurheilutapahtumat* ja majoituspotentiaali yhdistettynä Vanhan Keuruun kulttuurialueeseen, Multian retkeilykohteet sekä Ähtärin pandat muodostavat kiinnostavan matkailullisen alueen, jota ei ole Keuruun kaupungin näkökulmasta katsottuna nostettu vielä maakunnallisesti esiin.

Maakunnan yhteenkuuluvuus sekä muutosjoustavuus ovat suuren koitoksen edessä. Keuruun kaupunki toteaa, että edessä olevat mitattavat ja historialliset uudistukset vaativat koko maakunnalta uudenlaista, yhtenäisempää ajattelutapaa ja yhteistyötä. Hyvinvointialueelle siirtyminen, TE-palveluiden siirtyminen kuntiin ja kuntien uusi rooli vaativat vahvaa maakunnallista otetta ja johtajuutta. Kuntien ei tule olla muutoksessa yksin, vaan tulevat rakennemuutokset onkin nähtävä mahdollisuutena johonkin aivan uuteen. Kunnat ovat nykyisellään siiloutuneet liiaksi ratkomaan ongelmiaan yksin, mikä syö resursseja ja aiheuttaa turhaa päällekkäistä työtä eri kunnissa. Nyt olisi tilaisuus luoda aivan uudenlaista yhteistoiminnan kulttuuria kuntien välille. Maakuntaliitto on tässä tärkeä koordinaattori ja tiedonvälittäjä. Yhtenäisen keskisuomalaisen identiteetin rakentaminen vaatii rakennusmestarinsa, ja tässä Keski-Suomen liitolla nähdään olevan avainasema.

Valmistelija: kaupunginjohtaja Noora Pajari, puh. 040 844 5778.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää antaa yllä olevan lausunnon Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050.

Päätös

Hyväksyttiin keskustelun kuluessa kursivoiduilla lisäyksillä yksimielisesti.

Otteen oikeaksi todistaa:
Hanna Lahti
hallintosihteeri
8.10.2021

Liitteet

Liite 1 Keski-Suomen strategian luonnos 1.9.2021
Liite 2 Ympäristöselostus_luonnos_260821

Laukaan kunnan lausunto Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050

668/00.04.01/2021

Kunnanhallitus 11.10.2021 § 287

Valmistelija: hallintojohtaja Antti-Pekka Hokkanen puh. 040 1956 559

Keski-Suomen liitto pyytää lausuntoa Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050 sen ympäristöselostuksesta. Maakuntavaltuuston on tarkoitus hyväksyä uusi strategia ja sen ympäristöselostus joulukuussa 2021.

Yleistä:

Keski-Suomen strategian teemat ja näkökulmat on pyritty muodostamaan maakunnan toimijoiden yhteisistä asioista, joiden edistäminen voidaan toteuttaa maakunnallisella yhteistyöllä ja voimavaroilla.

Strategian visiona on, että Keski-Suomi menestyy rakentamalla kestävää, osaavaa ja kansainvälistä maakuntaa, jossa ihmiset voivat hyvin.

Keski-Suomen strategia 2025-2050 pohjautuu kokonaiskestävyyden pyrkimykselle. Kokonaiskestävyys tarkoittaa neljän periaatteen yhtäaikaista täyttymistä:

1. Talous on kestävää, kun kaikki toiminta on sekä taloudellisesti tehokasta että ympäristöä säästävää. Talouden kasvu ei perustu luonnonvarojen hävittämiseen, velkaantumiseen tai hyvinvoinnin heikkenemiseen.
2. Luonnonvarojen käyttö on kestävää, kun luonnon monimuotoisuus säilyy ja ihmiset toimivat luonnon sietokykyä kunnioittaen.
3. Keski-Suomi on yhteisönä kestävä, kun hyvinvointi jakautuu tasapuolisesti. Kaikilla ihmisillä on mahdollisuus osallistua ja ottaa vastuuta omassa elämässään. Suomen keskellä sijaitsevana maakuntana saavutettavuus on meille tärkeää.
4. Keskisuomalainen identiteetti on kestävää, kun se lujittaa vuorovaikutusta, suvaitsevaisuutta ja kumppanuutta.

Keski-Suomen maakuntahallitus on koonnut Keski-Suomen strategiaan

- tahtotilan maakunnan pitkän aikavälin kehittämisestä vuoteen 2050 (maakuntasuunnitelma)
- lähivuosien yhteiset toimenpiteet ja arvio niiden rahoittamisesta vuosille 2022-2025 (maakuntaohjelma)
- älykkään erikoistumisen strategian vuosille 2021-2027, joka ohjaa EU:n alue- ja rakennepoliitiikan rahoituksen käyttöä.

Keski-Suomen strategialuonnos 2025 - 2050 jakaantuu kolmeen

osaan: lähivuosien kasvun kärkiin, aluekehittämisen painopisteisiin lähivuosina 2022 - 2025 ja aluekehittämisen painopisteisiin pitkällä tähtäimellä vuoteen 2050, sekä näihin kaikkiin kytkeytyvästä ympäristöselostuksesta.

Kasvun kärjet lähivuosina

Kasvun kärjissä nousee esille kolme osa-aluetta: Bio- ja kiertotalous, hyvinvointi ja uudistuva teollisuus, joita kaikkia yhdistää digitalisatio. Bio- ja kiertotalouden osalta tavoitteena on hyödyntää kestävästi luonnosta saatavia uusiutuvia materiaaleja. Hyvinvointi perustuu liikuntaan, oppimiseen, luontoon, kulttuuriin ja yhteisöllisyyteen. Uudistuvan teollisuuden osalta esille nousee uudenlaiset ratkaisut ja kestävät ja älykkäät tuotanto- ja valmistusteknologiat.

Aluekehittämisen painopisteet lähivuosina 2022-2025

Painopisteinä ovat kasvun maaperä, sydän Suomen, Kestävän maailman kasvattaja ja Se, joka on keskellä. Esille kokonaisuuksia nostetaan talous- ja uudistuminen, kumppanuus, ilmasto ja luonto, sekä maakunta ja saavutettavuus.

Aluekehittämisen painopisteet pitkällä tähtäimellä vuoteen 2050

Painopisteinä ovat elinvoimaisuus ja osaaminen, hyvinvointi ja yhteenkuuluvuus, sekä saavutettavuus ja elinympäristö. Elinvoimaisuus ja osaamisen teemat: teknologian kehityksen edelläkävijä, osaava ja ennakoiva maakunta, sekä yrittäjyyden ja työn muutoksen myötä. Hyvinvointi ja yhteenkuuluvuuteen kuuluu työn ja teknologian murros, päätöksenteko ja yhteiskehittäminen, sekä yhteenkuuluvuus. Saavutettavuus ja elinympäristö muodostuvat resurssiviisaudesta, vastuullisuudesta, varmoista ja nopeista yhteyksistä, sekä puhtaasta luonnonympäristöstä. Strategian toteutumisen osalta on luotu erilaisia skenaarioita.

Ympäristöselostus

Strategialuonnokseen kytkeytyy myös ympäristöselostus. Ympäristöselostuksessa käydään läpi Keski-Suomen strategian pääasiallinen sisältö sekä suhde muihin ohjelmiin ja muissa ohjelmissa esitettyihin ympäristötavoitteisiin, Keski-Suomen ympäristön nykytila, arviointiprosessi, merkittävimmät vaikutukset ja haitallisten vaikutusten ehkäisy, seuranta ja esitetään yhteenveto.

Strategialuonnosaineistoon voi tutustua Keski-Suomen liiton sivuilla: [Keski-Suomen Strategialuonnos](#)

Ehdotus

Kunnanjohtaja:

Laukaan kunta antaa Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2020-2050 ja sen ympäristöselostuksesta seuraavan lausunnon:

Strategiassa on huomioituna hyvin Keski-Suomen alueen vahvuudet sekä tuotu näkyville maakunnan elinvoiman ja kehityksen painopistealueet. Keski-Suomen strategia antaa myös hyviä tavoitteita ja

lähtöaineistoja Laukaan kunnan uuden kuntastrategian työstämiseen.

Strategiassa asetetun vision ja tavoitteiden toteutuminen vaatii myös kuntien sitoutumista yhteiseen päämäärään. Yhteistyötä ja yhdessätekemisen tavoitetta tulisikin tuoda enemmän esiin esimerkiksi strategian visiossa. Kasvun kärkien on hyvä pohjautua Keski-Suomen alueen vahvuuksiin, joita tulee voida vahvistaa pitkänajan strategialla.

Strategiassa mainittu kokonaiskestävyys tulisi sitoa mukaan asetettuihin painopisteisiin. Tällä turvataan jatkuvuus sekä päästään konkreettisiin ratkaisuihin käsiksi. Ollakseen Suomen sydän, on Keski-Suomen alueella tärkeä kehittää kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja, joiden avulla voidaan vahvistaa maakunnan toimintaa. Verkostoissa tulee huomioida elinkeinotoiminnan lisäksi vahvemmin kolmannen sektorin toimijat kuten järjestöt ja yhdistykset.

Tavoitteeksi on asetettu hiilineutraalisuus vuoteen 2035 mennessä. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää uusia teknologisia ratkaisuja. Maakunnan tulee pystyä myös vastamaan muuttuviin elinkeinoelämän tarpeisiin luomalla uusia kasvualustoja alueelle.

Saavutettavuuden ja elinympäristön vahvistamiseen liittyy vahvasti infrastruktuurin rakentaminen, mihin kytkeytyvät strategiassa mainitut toimivat tietoliikenneyhteydet. Merkittävässä roolissa ovat myös rata- ja maantieliikenteen verkot, joilla taataan elinkeinoelämän mahdollisuudet kehittyä ja kasvaa.

Käynnissä olevalla sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisella on merkittävä vaikutus kuntien toimintaan. Tämä muutos on hyvä huomioida strategian valmistelussa määriteltäessä aluekehittämisen painopisteitä tuleville vuosille.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan päätösehdotuksen.

Otteen oikeaksi todistaa

Laukaa 15.10.2021

Antti-Pekka Hokkanen
pöytäkirjanpitäjä

299 LAUSUNTOPYYNTÖ KESKI-SUOMEN STRATEGIALUONNOKSESTA 2025-2050

299/20.9.2021
Kunnanhallitus

Asian valmistelija Jyri Mäntylä p. 040 543 1309

Keski-Suomen liitto on pyytänyt kuntien lausuntoa Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050 ja sen ympäristöselostuksesta 8.10.2021 mennessä.

Lausuntoa käytetään strategian työstämisessä maakuntavaltuuston päätettäväksi joulukuussa. Lausunto annetaan lausuntopalvelu.fi -palvelun kautta. Palvelusta löytyvät mm. linkit strategia- ja ympäristöseloste -luonnoksiin, valmistelijoiden yhteystiedot ja tarkempi aikataulu. Lausuntojen antamista ei ole rajoitettu niihin, joilta sitä on erikseen pyydetty, vaan niitä toivotaan erityisesti keskisuomalaisilta yhteisöiltä ja asukkailta.

Valmistelun visiona on: "Keski-Suomi menestyy rakentamalla kestävää, osaavaa ja kansainvälistä maakuntaa, jossa ihmiset voivat hyvin."

Vision toteuttamisen pohjana olevat arvot ovat:

- ihmisyyys ja empatia
- edistyksellisyys, uteliaisuus ja rohkeus
- oikeamielisyys ja vastuullisuus

Keski-Suomen strategia 2025-2050 pohjautuu kokonaiskestävyyden pyrkimykselle. Visiona on, että Keski-Suomi menestyy rakentamalla kestävää, osaavaa ja kansainvälistä maakuntaa, jossa ihmiset voivat hyvin.

Strategia antaa raamit aluekehittämiselle. **Keski-Suomen strategia 2025-2050 tulee sisältämään:**

- tahtotilan maakunnan kehittämisestä vuoteen 2050 (**maakuntasuunnitelma**)
- maakunnan kehittämisen yhteiset toimenpiteet ja arvion niiden rahoittamisesta vuosille 2022-2025 (**maakuntaohjelma**)
- EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen käyttöä suuntavan **älykkään erikoistumisen strategian** vuosille 2021-2027

Liite:

Strategian 2025-2050 luonnos 1.9.2021, liite 3
Lausuntoluonnos, liite 4

Kunnanjohtajan ehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy liitteen mukaisen lausunnon.

Käsittely

Heli Räisänen ilmoitti ennen asian käsittelyä olevansa jäävi ja poistuvansa loppukokouksen ajaksi klo 19.17.

Asian valmistelija vt. hallintojohtaja Jyri Mäntylä p.040 5431 309 ja kunnanjohtaja Ari Ranta-aho p. 040 504 7960

LAUSUNTO MAAKUNTASTRATEGIASTA

Muuramen kunnan strategia on hyväksytty vuosille 2016-2021. Maakuntastrategian luonnoksesta poiketen se on pyritty kiteyttämään mahdollisimman tiiviiksi. Strategisiksi tavoitteiksi on määritelty "Elinvoima ja kestävä kasvu" sekä "Hyvinvointi ja palvelut". Tavoitteiden tueksi on määritelty arvopohjaksi "luovuus ja rohkeus" sekä määritelty toteutusta ohjaavia teemoja.

Valtuustokauden vaihduttua strategiapäivityksen valmistelu on jo alkanut. Yleisellä tasolla Muurame on tyytyväinen v. 2016 päätetyn oman strategiansa määrittelyyn ja toteutukseen. Kunta on kyennyt vahvistamaan elinvoimaansa, kehittämään omia palvelujaan ja luomaan edellytyksiä yksityisten palvelujen kasvuille. Tältä pohjalta on helppo lähteä valmisteleman kunnan oman strategian päivitystä.

Muuramen kunnalla ei ole sinänsä huomautettavaa maakunnan strategialuonnokseen, mutta jatkovalmistelussa pohdittavaksi kunnanhallitus nostaa esiin seuraavat asiat ja kysymykset:

Finanssikriisin jälkeen elpyminen ei ole riittänyt palauttamaan asukaskohtaista BKT:ta v. 2008 tasolle ja julkistalouden alijäämä on vuosittain kasvanut v. 2009 alkaen. Onko kansantalouden ja julkistalouden kehityksellä jotain sellaista odotettavissa olevaa vaikutusta, joka pitäisi huomioida maakuntastrategian valmistelussa? Pitäisikö maakuntastrategian keskittyä enemmän kasvun tavoitteluun, vai ollaanko strategisella tasolla hyväksymässä kasvun hidastuminen tai lakkaaminen ja välillisesti myös siitä seuraavat käytännön vaikutukset?

Pitäisikö mittaristoa kehittää siten, että sen avulla kyettäisiin seuraamaan myös kuntien mahdollisuuksia selvittää palveluvelvoitteistaan? Voisiko strategia itsessään pitää sisällään kuntataloutta tukevia elementtejä?

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistaminen tulee lähivuosina vaikuttamaan kaikkien maakunnan asukkaiden elämään. Tämä muutoksen pitäisi näkyä strategialuonnoksessa jollakin tavalla.

Strategialuonnoksessa on huomioitu toimivien liikenneyhteyksien tarve. Asia on niin tärkeä, että sen käsittelyä ja tavoitteita olisi syytä jatkossa syventää.

Strategian kehittämisen lähtökohdaksi tulisi ottaa vahva maakuntaidentiteetti ja siihen perustuva yhteistyöhakuisuus. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että maakunnan toimijat kuten kunnat, ELY-keskus, sairaanhoitopiiri ja tuleva hyvinvointialue sekä Keski-Suomen liitto kykenevät yhteisen tahtotilan luomiseen yksittäisissäkin kysymyksissä. Tämä onnistuu vain jatkuvan vuoropuhelun myötä ja erityisesti kuntien toiveiden kuulemista eikä kyseenalaistamalla kuntien näkemyksiä viranomaismenettelyissä tai lausunnoissa. Vaalipiirin kansanedustajien tulee olla jatkuvassa vuoropuhelussa omaan maakuntaan ja luoda mekanismeja, joilla turvataan sekä edesautetaan maakunnan kasvua ja kehitystä sekä varmistetaan maakuntastrategian toteutuminen.

Keski-Suomen strategialuonnos 2025 – 2050 ja sen ympäristöselostus / Lausunnon antaminen

KH 20.09.2021 § 295
1083/00.04.01/2021

Keski-Suomen liitto pyytää yhteistyökumppaneilta palautetta Keski-Suomen strategialuonnoksesta ja sitä koskevan ympäristöselostuksen luonnoksesta.

Strategia- ja ympäristöselostusluonnokset ovat saatavilla osoitteessa:

<https://keskisuomi.fi/elinvoima-ja-kehittaminen/strategia/keski-suomi-2050/>

Maakunnan liitto jatkaa asiakirjojen valmistelua saadun palautteen pohjalta niin, että maakuntavaltuusto voi hyväksyä uuden Keski-Suomen strategian ja sen ympäristöselostuksen joulukuussa 2021.

Palautetta pyydetään 8.10.2021 mennessä. Palaute Keski-Suomen strategiasta ja sen ympäristöselostuksesta:

Keski-Suomen strategia luonnoksen 2025 - 2050 mukaan strategia jakaantuu kolmeen osaan eli kasvun kärkiin lähivuosina, aluekehittämisen painopisteisiin lähivuosina 2022 – 2025 ja aluekehittämisen painopisteisiin pitkällä tähtäimellä vuoteen 2050. On tärkeää hahmottaa lähivuosien tärkeimmät kehittämiskärjet ja tunnistaa oikeat megatrendit, jotta pidemmän aikaikkunan strategia selkeytyy.

Visioon "Keski-Suomi menestyy rakentamalla kestävää, osaavaa ja kansainvälistä maakuntaa, jossa ihmiset voivat hyvin " tarvitaan lisäksi yhteistyö. Yhteistyön korostaminen on oleellista menestymisen kannalta ja sitä on syytä korostaa enemmän.

Keski-Suomen tavoitteena vuoteen 2035 mennessä on olla hiilineutraali maakunta. Vuoteen 2050 näkymä on jo moninaisempi ja epävarmempi. Strategian toimenpiteet tarjoavat malleja, niin asukkaille kuin elinkeinoelämällekin oman toiminnan kehittämiseksi kestävämpään suuntaan tavoitteen saavuttamiseksi. Aikavälin kasvaessa epävarmuus ja vaihtoehtojen määrä kuitenkin lisääntyy, jolloin tärkeimmiksi asioiksi nousee saavutettavuus, alueellisten ja paikallisten elinkeinojen vahvistaminen ja monipuolistaminen sekä huoltovarmuus ja hyvinvointi. Näihin liittyy voimakkaasti panostukset infraan, osaamiseen ja t&k&i-toimintaan, joita on lausunnossa syytä korostaa.

Luonnoksessa esitetään aluekehittämisen strategisia kasvun kärkiä varsinaisesti kolme eli bio- ja kiertotalous, uudistuva teollisuus ja hyvinvointi sekä kaikkia näitä läpileikkaavana digitalisaatio. Määrää voidaan pitää sopivana ja kärkiä ajankohtaisina ja kasvua

tavoittelevina. Lisäksi kärjet sitovat mukaan myös paljon niihin kytkeytyvää palvelutoimintaa.

Bio- ja kiertotalouskärjen painopisteitä tulee hieman laajentaa. Puu-rakentaminen ja puutuotteet nähdään jatkossa laajemmassa biokier-talouspohjaisissa rakentamisen tuotteissa. Kiertotalouden palvelu-liiketoiminta koskee myös biotaloutta. Biokaasun lisäksi alueella on mahdollisuus tuottaa muitakin bio- ja kiertotalouspohjaisia polttoai-neita. Tekstiilien lisäksi myös muut kuitupohjaiset tuotteet, kuten mm. pakkaukset nousevat alueen vahvuuksiksi.

Uudistuvan teollisuuden avaintekijöitä ovat mm. automaatio, roboti-saatio, materiaalit, teknologiset ratkaisut. Kilpailukyvyyn ylläpitä-miseksi, toimintamallien on oltava tehokkaita. Digitaalisuus on läsnä kaikessa tekemisessä.

Ajantasainen ja edelläkävijä osaaminen kytkeytyy oleellisena osana kaikkiin näihin kärkiin ja sitä on pystyttävä pitämään yllä ja uudista-maan kilpailukyvyyn säilyttämiseksi.

Aluekehittämisen painopisteitä lähivuosille 2022 – 2025 on neljä, joita kaikkia sitoo kokonaiskestävyys. Kokonaiskestävyys on hyvä sitoa mukaan painopisteisiin, jotta jatkuvuus on turvattu ja päästään konkreettisiin ratkaisuihin käsiksi.

Kasvun maaperä painopisteenä on oikein kuvaava Keski-Suomelle ja sitä on syytä vaalia ja hoitaa hyvin, jotta sieltä on hyvä ponnistaa kasvu-uralle ja luoda hyvinvointia. Pidetään hyvää huolta raaka-ai-neista ja muista resursseista. Rohkeaa uudistumista tarvitaan tavoit-teiden saavuttamiseksi.

Sydän Suomen kumppanuuspainopiste on oleellinen yhteistyön ke-hittämiseksi ja kasvun käynnistämiseksi ja lisäämiseksi. Soteuudis-tus ja hyvinvointialueiden muodostaminen, MAL-sopimus, elinkei-noelämän ekosysteemisopimus, työllisyyden hoidon kuntavetoisuus ja muut yhteistyöfoorumit vaativat alueella tiivistä yhteistyötä ja avoi-muutta, jotta uudistumista, kasvua ja hyvinvointia saadaan lisää.

Se, joka on keskellä – maakunta ja saavutettavuus, keskellä ollaan, mutta saavutettavuus ei ole vielä sillä tasolla mitä Keski-Suomi tar-vitsee ja ansaitsee. Liikennepolitiikka ja kaupungistuminen pitää nos-taa tärkeämpään asemaan strategiassa. Aineistossa raideliikenteen kehittämistarpeet sekä TEN-T verkoston tärkeys ja sen kehittäminen ovat esillä liian suppeasti. Saavutettavuudessa pääpainona esite-tään digitaalisuutta.

Kestävän maailman kasvattajan on tärkeää tuoda eri tahot yhteen rakentamaan yhteistyötä ilmasto ja luonto näkökulmista. Tällä paino-pisteellä saadaan rakennettua uusia rajapintoja eri toimialoille ja saatettua ääriajattelijoita saman pöydän ääreen.

Aluekehittämisen painopisteet pitkällä tähtäimellä vuoteen 2050:**Elinvoimaisuus ja osaaminen**

Luonnoksen välttämättömissä toimenpiteissä elinvoimaisuuden ja osaamisen osalta mainitaan kolme asiaa teknologiakehityksen edelläkävijä, osaava ja ennakoiva maakunta sekä yrittäjyyden ja työn muutos.

Teknologiset ratkaisut ovat hyvin tärkeässä roolissa tavoiteltaessa hiilineutraaliutta ja hiilinegatiivisuutta sekä hyvinvointia. Luonnoksessa korostuu erityisesti hyvinvointi ja terveyspalveluihin kytkeytyvä teknologia, mutta ei niinkään ”raskaammat” teknologiset ratkaisut mm. Valmet kehittää jatkuvasti uudenlaista teknologiaa bio- ja kiertotalouspohjaisille uusille lisäarvon tuotteille. Valtralta löytyy jo nyt kiertotalousratkaisuja.

Osaava ja ennakoiva maakunta pystyy jatkossa vastaamaan paremmin elinkeinoelämän tarpeisiin. Kasvava kansainvälinen yhteistyö tuo uutta näkökulmaa ja osaajia eri toimialojen rajapinnoille. Jo nyt nähtävillä oleva yritysten ja oppilaitosten/tutkijoiden välinen yhteistyö tiivistyy edelleen. Koulutusrakenteet ja -muodot tulevat uudistumaan. Uusien asioiden siirtäminen käytäntöön eri toimialojen oppimisympäristöissä on tärkeää.

Yrittäjyysmahdollisuuksien ja tietoisuuden vahvistaminen on tärkeää myös tulevaisuudessa. Palvelullistaminen ja alustatalous tuo uusia mahdollisuuksia yrittäjyyteen.

Hyvinvointi ja yhteenkuuluvuus

Yhteenkuuluvuuden ja vaikutusmahdollisuuksien merkitykset ovat oleellisia asioiden eteenpäinviemiseksi ja strategian toteutumisen varmistamiseksi. Jo näillä luodaan hyvinvointia. Osallistaminen päätöksentekoon ja yhteiskehittämiseen luo positiivista mielikuvaa.

Saavutettavuus ja elinympäristö

Keski-Suomessa yhdyskuntarakennetta ei ole kehitetty samassa suhteessa muihin maakuntiin nähden. Maakuntaa tulisi kehittää hyvien ja nopeiden liikenneyhteyksien kautta, sillä hyvät liikenneyhteydet maakunnan sisällä edesauttaa maaseudun pysymistä asutuna ja elinvoimaisina. On tunnistettu, että ihmisten ja alueiden välinen vuorovaikutus lisääntyy. On lisäksi tunnistettu, että yli 70 % suomalaisista asuu 30 minuutin aikaetäisyydellä maakuntien keskuskäytäviltä. Kun katsotaan 60 minuutin aikavyöhykettä Jyväskylästä, todetaan keskittymän olevan 5:nneksi suurin asutus ja työpaikkakeskittymä koko maassa. Vaatimukset kestäväälle yhdyskunta- ja

liikennesuunnittelulle kasvavat, joten painoarvoa liikennepolitiikkaan pitää lisätä. Kun kaupunkiseudun liikenneyhteyksiä parannetaan ja laajennetaan kehittyvät sitä kautta aluerakenne ja tietoliikenneyhteydetkin. Työssäkäynnin esteitä myös poistuu verkoston parantuessa ja liikkumisen palveluiden kehittyessä. Strategialuonnoksessa mainitaan, että pidetään nelostien ja pääradan puolta Suomen tärkeimpänä väylinä. Tämä ei riitä, vaan tähän on voimallisesti pyrittävä vaikuttamaan tulevana vuosina. Saavutettavuus on edellytys kasvuille. Yhteistyö ja uudistuminen ovat edellytys elinvoimalle.

Palaute ympäristöselostuksen luonnoksesta

Ympäristöselostuksessa käydään läpi Keski-Suomen strategian pääasiallinen sisältö sekä suhde muihin ohjelmiin ja muissa ohjelmissa esitettyihin ympäristötavoitteisiin, Keski-Suomen ympäristön nykytila, arviointiprosessi, merkittävimmät vaikutukset ja haitallisten vaikutusten ehkäisy, seuranta ja esitetään yhteenveto.

Keski-Suomen ympäristön nykytilaa on käyty läpi asiallisella tarkkuudella siten, että niihin peilaten strateginen tarkastelu on samalla tasolla ymmärrettävissä.

Strategian ja ympäristöarvioinnin prosessia on ohjannut lainsäädäntö siltä osin kun siihen on sovellettava SOVA-lakia (laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista) ja muutenkin suunnitteluun on ollut osallistettuna useita sidosryhmiä.

Strategian merkittävimpiä vaikutuksia ja haitallisten vaikutusten ehkäisyä on pohdittu eri kasvun kärjille: Bio- ja kiertotalous, hyvinvointi ja uudistuva teollisuus. Samoin on vaikutukset arvioitu aluekehittämisen painopisteille (2022–2025): Kasvun maaperä, Kestävän maailman kasvattaja, Se, joka on keskellä ja Sydän Suomen. Strategian yleispiirteisyyden takia vaikutuksia arvioidaan ja kuvataan suhteellisen yleisellä tasolla. Strategiaa toteuttavien valintojen ympäristöön kohdistuvat vaikutukset tarkentuvat ja konkretisoituvat hanke- ja toimenpidevaiheessa. Vaikutusten arvioinnissa ei ole tarkasteltu erillisiä strategiavaihtoehtoja.

Vaikutuksissa on tunnistettu ja yksilöity myös mahdollisia epäkohtia mitä liittyy esim. aktiiviseen metsätalouteen suhteessa luonnon monimuotoisuuteen ja vesiensuojeluun. Tunnistettuihin haasteisiin on kuitenkin myös esitetty toimenpiteitä millä mahdollisia epäkohtia on mahdollista ehkäistä. Digitalisaation tuomien mahdollisuuksien ollessa yksi strategian keskeisistä teemoista, myös siihen liittyen on tunnistettu mm. syrjäytymisen riskiä.

Strategian vaikutukset tarkentuvat ja niitä seurataan pääasiassa hanketason ympäristövaikutusten arviointien kautta. Myös kaikkiin maakunnan suunnittelujärjestelmän asiakirjoihin, mm. strategiaa toteuttavaan maakuntakaavaan, sisältyy vaikutusten arviointi. Ennen

seuraavaa maakuntaohjelma-kierrosta (4 vuotta) tarkastellaan strategian toteutumista ja kootaan perustiedot maakunnan ympäristön tilasta sekä tehdään tarvittavat analyysit ja johtopäätökset. Maakunnan tavoitteena on hiilineutraali Keski-Suomi 2035.

Yhteenveto-osiossa lähinnä kerrataan jo selostuksessa aiemmin esitetyt asiat.

Ympäristöselostus on kokonaisuutena melkein yhtä monitasoinen kuin itse strategiakin, eli myös hieman hankala hahmottaa. Siinä on kuitenkin asiallisesti taustoitettu ja arvioitu strategian vaikutuksia siten, että voimakkaasti metsän tuottamiin aineellisiin ja aineettomiin resursseihin panostava kunta kuten Äänekoski voi katsoa arvioinnin olevan jatkotyöskentelyn mahdollistava.

Valmistelija elinvoimajohtaja Sari Åkerlund, puh. 020 632 2860,
kaavoituspäällikkö Nina Marjoniemi, puh. 020 632 2035
ympäristöpäällikkö Juhana Jalkanen, puh. 0400 115 696

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää, että Äänekosken kaupunki antaa Keski-Suomen liitolle palautteen Keski-Suomen maakuntastrategia 2022 - 2030 luonnoksesta ja sitä koskevan ympäristöselostuksen luonnoksesta edellä olevan esittelytekstin mukaisesti.

Päätös Hyväksyttiin.

- - - - -

Otteen oikeaksi todistaa
22.9.2021
Tuula Ruuska
hallintosihteeri

Tiedoksianto		
pvm	vastaanottaja	tiedoksiantotapa / tiedoksiantaja
22.9.2021	Keski-Suomen liitto	sähköposti / Tuula Ruuska

Keski-Suomen maakuntavaltuuston Perussuomalaisten valtuustoryhmän kommentit maakuntastrategialuonnokseen

Kokonaisuus:

Strategian arvoihin lisätään turvallisuus, joka sisältää kattavasti fyysisen, henkisen ja kyberturvallisuuden. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi ja turvallisuus tulee erityisesti huomioida koko maakunnan alueella. Koulukiusaamiseen tulee puuttua koko maakunnan alueella järein ottein ja niin taata jokaisen lapsen ja nuoren turvallisuus koulussa, kuin myös kotonakin.

Hyvinvointialueen onnistunut toteuttaminen on sekä hallinnollisesti, että vaikutuksiltaan toimintaympäristöön ja alueen veto- ja pitovoimaan erittäin merkittävä. Vaikutukset ulottuvat sekä yksityiselle, että julkiselle alalle mm. työvoiman saannissa.

Kasvun kärjet:

Kasvun maaperä:

Elinvoimaisuus sekä koulutuksen, tutkimuksen ja osaamisen vahvistaminen vaativat merkittäviä panostuksia mm. yliopiston, ammattikorkeakoulun ja muiden yksiköiden opetus- ja tutkimusalojen laajentamiseen ja syventämiseen. Keski-Suomi tarvitsee panostuksia sekä materiaaliin, että aineettomiin investointeihin.

Korkea työttömyys ja samanaikainen työvoimapula vaativat erityisiä panostuksia. Tavoitteena tulee olla maakunnan 78%:n työllisyysaste. Vaikean kohtaanto-ongelman ratkaiseminen edellyttää toimenpiteitä mm. liikenne-, asumis- ja muissa palveluissa sekä työelämän uudistamisessa. Työllisyyden kuntakokeilua seuraavan pysyvän järjestelmän kehittämisessä tulee ottaa huomioon maakunnan erityistarpeet, kuten elinkeino- ja palvelurakenne ja koulutusmahdollisuudet. Työllisyysasteen nostaminen on erittäin keskeistä. Siitä seuraa verotettavan palkkasumman kasvaminen ja työttömyydestä aiheutuvien menojen ja muiden vaikutusten väheneminen. Pääpaino on asetettava sellaisten työpaikkojen syntymisen edistämiseen, joista saatava ansio riittää vähintään elin- ja asumiskustannusten kattamiseen ilman julkisen sektorin tukia. Tähän päästään tehokkaimmin kohdistamalla toimenpiteet oman alueen työttömien ja valmistuvien työllistämiseen.

Strategisien tavoitteiden neljänteen kohtaan: ”Tuomme mielen hyvinvoinnin aluekehittämisen teemaksi” Lisätään viimeiseen kohtaan myös liikunnan ulottuvuuden: ”Luomme hyvinvointia tekemällä liikuntavaikutukset näkyviksi.”

Kestävän maailman kasvattaja:

Keski-Suomen hiilineutraaliustavoite ei tule olla kunnianhimoisempi kuin EU:n hiilineutraaliustavoite, joka on vuosi 2050. Turpeen käytön nopean vähentämisen tavoitteesta tulee luopua.

Keski-Suomen hiilineutraaliustavoite tulee suhteuttaa alueen hiilinielujen määrään siten, että se ei aiheuta yrityksille ja kunnille kilpailuasetelman heikkenemistä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Se, joka on keskellä:

Keski-Suomen tulee hyödyntää etätyön myönteiset mahdollisuudet kasvuun ja viihtyisyyteen. Tämä tulee ottaa huomioon asumiseen liittyvissä tekijöissä ja mm. maankäytössä, kaavoituksessa, rakentamismääräyksissä sekä energia-, liikenne- ja tietoliikennehankkeissa.

Maakunta tavoittelee, että koko Keski-Suomi pysyisi tasaiseen asuttuna ja mahdollisuudet työssä käyntiin olisi myös niillä asukkailla, joilla on pidemmät etäisyydet työpaikalle. Liikenteen vihreä siirtymä ei saa aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia yrityksille tai yksityistalouksille. Liikkumisen kohtuulliset mahdollisuudet autoilla on turvattava jokaiselle.

Keski-Suomen sisäinen koheesio tulee turvata. Alueellisen vastakkainasettelun ei saa antaa johtaa maakunnan ja vaalipiirin murenemiseen. Valtionhallinnon toimintojen sijoittumista Keski-Suomeen tulee edistää. Tämä vaikuttaa myönteisesti myös yksityisalojen sijoittumis ratkaisuihin.

Maakunnan strategian tavoitteeksi ei tulisi asettaa työperäisen maahanmuuton lisäämistä, koska erityisesti halpatyövoiman kohdalla sen vaikutus kuntien taloudelle jää negatiiviseksi. Sen sijaan maakunnan lyhyen ja pitkän tähtäimen tavoitteeksi tulisi ottaa työttömyyden vähentäminen työttömien muuntokoulutuksen sekä nuorten täsmäkouluttamisen kautta. Mikäli ulkomaista työvoimaa hetkellisesti tarvitaan, on huomioitava, että Suomi kuuluu noin 450 miljoonan ihmisen alueeseen, jossa toteutuu työvoiman vapaa liikkuminen. Tämän alueen ulkopuolelta tulevan työvoiman työpanos ei keskimäärin vastaa syntyviä kustannuksia. Ns. halpatyömarkkinoiden syntyminen tulee ehkäistä. Yritysten kaupallista ja toiminnallista kansainvälistymistä on tärkeää edistää. On siis tärkeää huomioida, että maakunnalle on hyödyllistä vain sellainen työperäinen maahanmuutto, joiden työpanos vastaa suuruudeltaan syntyviä kustannuksia. Maakunnan tulee lisätä ymmärrystä monikulttuurisuuden kustannuksista ja siihen liittyvistä sosiaalisista uhista ja rikollisuudesta. Monikulttuurisuuden ymmärtämisessä tulee avoimesti huomioida myös yhteiskunnalliset ongelmat mm. turvallisuuden, työttömyysasteen ja huoltosuhteen kohdalla.

Sydän Suomen:

Laaja yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kanssa keventää julkisten toimijoiden työ- ja kustannustaakkaa. Näiden toimintaedellytykset tulee turvata erityisesti siltä osin kuin ne tuovat lisäarvoa yhteiskunnan toimintoihin. Myös yhteistyö yrittäjä- ja muiden elinkeinoelämän sekä työntekijäjärjestöjen kanssa edistää tavoitteita vahvistaa Keski-Suomen menestystä.

Mittarit:

Viime vuosina useista eri tekijöistä on johtunut yleisen turvallisuuden heikkeneminen. Tämä edellyttää panostuksia fyysisen, henkisen ja tietoturvallisuuden parantamiseen kattavasti. Keski-Suomen tavoitteeksi tulee asettaa olla Suomen turvallisimman maakunta. Tämän saavuttamiseksi on lisättävä ennalta ehkäisevää työtä sekä huolehdittava poliisin, pelastustoimen, sosiaali- ja terveydenhuollon ja kuntien yhteistyöstä ja voimavaroista. Koulu-, työpaikka- ja muu kiusaaminen tulee kitkeä. Maahanmuuton ja monikulttuurisuuden aiheuttamiin turvallisuusongelmiin tulee tarttua tehokkain toimenpitein.

Keski-Suomi 2050:

Megatrendit strategian lähtökohtana kohdassa on yhteiskunta tasolla huomioitu muutoksena työvoiman runsas liikkuminen ja monikulttuurisuus. Strategialuonnoksessa on tuotu esille maahanmuuttajien lisääntyvä kotouttamisen ja työllistymisen tarve. Lisääntyvä kotouttamisen tarve sekä työttömien määrän kasvu kuluttavat maakunnan taloudellisia- ja henkilöstöresursseja. Maakuntastrategian tavoitteena tulee olla edistää vain sellaista työperäistä maahanmuuttoa, mistä ei synny ylimääräisiä kustannuksia tai muuta henkilöstöön ja palveluihin kohdistuvia rasitteita. Näin turvaamme taloudellisen ja sosiaalisen kestävä kehityksen koko maakunnassa.

Perussuomalaisten valtuustoryhmän ehdotus maakuntastrategian visioksi:

Keski-Suomi menestyy rakentamalla turvallista, osaavaa ja elinvoimaista maakuntaa, jossa ihmiset ja yritykset voivat hyvin.

Kommentit maakuntastrategia 8.10.2021

Kasvun kärjen kuvaukseen on Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkailta maisema-alueilta käsin helppo yhtyä:

”Luonnon sylissä, saunan kotimaakuntana meille on luontevaa rauha ja tasapainoisuus. Me laitamme tarmomme hyvinvoinnin, liikunnan ja terveyden edistämiseen”

Strategian ”Kasvun maaperä”- osuus on näkökulmastamme osuva. Putkilahdesta on linnun tietä n.10km Leivonmäen kansallispuistoon, Vaarunvuoren luonnonsuojelualueen kyljessä kulkeva hyvin suosittu ulkoilureitti on aivan kylän tuntumassa ja kylä on Päijänteen rannalla. Kansallispuisto tuo kävijöitä Rutalahti-Leivonmäki alueelle yli 30 000 henkeä vuosittain. Strategialuonnos tavoittaa hyvin tällaisen luonto- ja kulttuurialueen matkailupotentiaalin sekä luonnosta hyvinvointia ammentavan näkökulman. Strategialuonnos tunnistaa myös etätyön myötä syntyvän kiinnostuksen maaseutuasumiseen. Tähän trendiin on Keski-Suomesta käsin järkevää tarttua.

Strategiassa nostetaan esiin tuulivoiman merkitys energiatuotantopotentiaalina ja päästövähennyspotentiaalina. Tässä yhteydessä on kuitenkin selkeämmin tunnistettava myös tuulivoimarakentamisen riskit maakunnan muihin strategisiin kärkeihin. Tuulivoima ja siihen liittyvät voimalinjat muuttavat merkittävästi maisemaprofiilia, rikkovat ekologisia viherkäytäviä ja väärin sijoitettuna vähentävät luonnon monimuotoisuutta. Strategiassa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että tuulivoima ohjataan kaavoituksella siten, ettei se syö ”kasvun maaperää.” Tämä tarkoittaa sitä, että maakuntatasolta tulee tuulivoimalle säättää turvaetäisyyksiä kansallispuistoihin, valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin kohteisiin nähden. Esimerkiksi Unesco-maailmanperintökohteet Petäjäveden kirkko ja Struven ketjun mittauspisteen maisema ovat tärkeitä turvata luonnonvaraisena tuleville sukupolville.

Energiateollisuuden työllistävä vaikutus jää haaveeksi, mikäli paikallinen matkailuelinkeino tai asuin- ja vapaa- ajan rakentamiseen liittyvät elinkeinot käyvät energiateollisuuden vuoksi Keski-Suomen imagon kannalta tärkeillä alueilla mahdottomaksi. Tuulivoimarakentamista ei voi sijoittaa joka puolelle maakuntaa, vaan tulee selkeästi keskittää maakunnallisesti vähiten haitalliselle alueelle. Nyt eri kokoisia hankkeita on vireillä paljon, ainakin 22 erillistä hanketta, joista osa on ihmisten asumisviihtyvyyden ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arveluttavan lähellä toisiaan sekä liian lähellä kansallispuistoja ja Natura 2000-alueita.

Maakunnallisesti tärkeää on nostaa esiin vesistöjen kunnosta huolehtiminen. Päijänne-Keitele sekä pienemmät vesistöt ovat merkittävä vetovoimatekijä alueella. Vesien tilan suojele kannattaa ottaa esiin strategiassa, esimerkiksi ”kasvun maaperä” -osuudessa. Putkilahdesta ja Rutalahdesta käsin kiitellään kaupunkiin sijoittuvan kierrätyskaivoksen nostamista esimerkiksi nykyaikaisesta tavoitteesta. Sellaista ei edusta Päijänteen rannalla sijaitseva malminetsintävaraus ”Vatsa”. Tällaiseen vanhanaikaiseen teollisuuteen ei tule maakunnassamme enää satsata.

Katri Ruth, pj. Putkilahden Kyläseura ry

Markku Lahti, pj. Vanhan Korpilahden kotiseutuyhdistys, kotiseutuneuvos.

Lähettilä: keski-suomi@vihreat.fi
Vastanottaja: [Keski-Suomen liiton kirjaamo](#)
Aihe: Lausunto Keski-Suomen maakuntastrategian ja ympäristöselostuksen luonnokseen
Päivämäärä: keskiviikko 6. lokakuuta 2021 17.02.29

Keski-Suomen Vihreät ry

Lausunto Keski-Suomen maakuntastrategian ja ympäristöselostuksen luonnokseen

Keski-Suomen liitossa valmistellaan parhaillaan uutta maakuntastrategiaa vuosille 2025-2050. Luonnoksessa Keski-Suomen elinvoima nojaa liikaa perinteiseen teollisuuteen, raaka-aineiden kulutukseen ja biotaloudessa erityisesti metsätalouteen. Uusiutuvien raaka-aineiden jalostusastetta on nostettava kunnianhimoisesti ja materiaalien kiertotaloutta on tehostettava. Parhaimmillaan kiertotalous on Keski-Suomelle suuri mahdollisuus, johon liittyy paljon kasvu- ja kehittämispotentiaalia, koulutusosaamista, tutkimusta ja uusia innovaatioita. Kestävä talous käyttää luonnonvaroja ja kuormittaa ympäristöä mahdollisimman vähän. Bio- ja kiertotalous pitää määritellä strategiassa niin, että EU-rahoitusta myönnettäessä kestävyyskriteerit täyttyvät kaikilta osin.

Strategian ympäristöselostuksen sanamuotoja on tiukennettava siten, että ympäristöllisten haasteiden sijaan puhutaan ympäristöllisen kestävyysongelmista ja niiden nopeasta ratkaisemisesta. Ilmastomuutosta on paitsi torjuttava, niin sen seurauksiin on myös sopeuduttava kaikilla toimialoilla. Erityinen paino tulee olla luontokadon pysäyttämisessä metsissä, soilla, vesistöissä ja perinneympäristöissä. Myös hiilineutraalisuustavoitetta tulee tiukentaa siten, että tavoitteenamme on olla hiilineutraali Keski-Suomi 2030 (s.10).

Maatalouden haasteina ovat ilmasto- ja vesistö päästöt on otettava vakavasti ja varautumista ilmastomuutosten seurauksiin on jouduttava alkutuotannossa. Tähän liittyy myös biokaasun tuotantomahdollisuuksien parempi haltuunotto, potentiaali ja tekniikka ovat jo olemassa. Biokaasu liittyy ruoantuottamiseen, jakeluun ja lähituotantoon. Se on paikallista hajautettua energiantuotantoa ja auttaa myös maataloutta kohti hiilineutraaliutta ja edelleen hiilinegatiivisuutta. Kaikki uusien biokaasulaitosten rakentamista jarruttavat esteet pitää poistaa mm. investointituista ja maakunnallista edunvalvontaa tulee suunnata biokaasun markkinointiin

Vesiensuojelun kannalta on tärkeää vähentää vesistöön tulevaa humus- ja ravinnekuormitusta merkittävästi. Turvetuotannon loppuessa soiden ennallistaminen luo korvaavia työpaikkoja ja parantaa vesistöjen tilaa. Keski-Suomessa metsien käsittelyä on muutettava kestävämmäksi ja maan muokkauksista ja ojituksista on luovuttava. Hakkuiden määrien suhdetta metsien

monikäyttöisyyden lisäämiseen on tarkasteltava ja parempia ekologisen kestävyysmittareita otettava käyttöön. Luonnon monimuotoisuuteen panostamalla turvataan myös ruoantuotantoa ja hyvinvointia. Toimenpiteet eivät voi odottaa vaan ne on otettava käyttöön heti ja ilmastotietoisuutta on nopeasti lisättävä kaikilla toimialoilla. Samalla maakunnassa on oltava ajantasainen seuranta ja hereillä olo myös kaikista tulevaisuuden innovaatioista ja niiden käyttöönotosta. Toimenpiteiden vaikuttavuutta on mitattava ja arvioitava.

Keski-Suomen liikenteellinen ja digitaalinen saavutettavuus ei ole vain uusia ratoja ja teitä vaan myös laatua ja joustavuutta, kuten sujuvia matkaketjuja ja liityntäpysäköintiä. Maakunnan sisäisiä liikkumisen mahdollisuuksia on järjestettävä nykyistä paremmin ja tuettava erilaisia kokeiluja ennakkoluulottomasti. Olemme liikenteen solmukohta ja keskellä Suomea, mutta silti itä-länsi suunnasta saavutettavuus on huono. Laadukkailla, nopeilla ja joustavilla raide- ja tieyhteyksillä voidaan korvata lentoliikenne.

Työelämän ja opiskelun monipaikkaistuminen yhdistettynä koettuun hyvinvointiin ja parempaan elämänlaatuun lähellä luontoa on suuri mahdollisuus koko Keski-Suomen aluekehitykselle, elinvoimalle ja kilpailukyvyllä. Monipaikkaisuus ja digitaalisuus tukevat osallisuutta, verkostoitumista ja työelämän laatua. Sosiaalisesti kestävä työelämä voi olla samaan aikaan sekä paikallista että kansainvälistä.

--
Ystävällisin terveisin
Veikko Ahola
toiminnanjohtaja
Keski-Suomen/Jyväskylän Vihreät
+358505925895

Seuraavassa näkökohtia ja mielipiteitä ympäristö- ja ilmastostrategian osalta.

Kuluvan vuoden aikana on nähty, että odotettavissa on nopeita ja suuria muutoksia Euroopan energiahuollossa ja energiapolitiikassa. Näillä on suora vaikutus Keski-Suomeen ja ne tulee arvioida. On nähtävissä, että energian hinta on nousemassa korkealle tasolle, mikä vaikuttaa inflaation kiihtymiseen ja korkotason nousuun.

Keski-Suomeen on rakenteilla ja suunnitteilla 250-300 tuulivoimalaa maakunnan 22 kunnasta 18 kuntaan. Maakunta on jo yksi Suomen eniten uusiutuvaa energiaa käyttävistä maakunnista.

Tuon mittakaavan rakentaminen tarkoittaisi pahimmillaan 900 lapakuljetusta, joiden pituus olisi 80-100 metriä yhteispainoltaan 22 500 tonnia. Voimaloiden tornien osien kuljetuksia olisi 1 500 yhteispainoltaan 150 000 tonnia sekä 300 konehuonekuljetusta. Lyhyen käyttöajan jälkeen nämä tulee purkaa, romuttaa ja kierrättää, mikä tarkoittaa vastaavia poiskuljetuksia. Mahdollisesti näiden tilalle rakennettaisiin vielä uudet voimalat. Tämän lisäksi tulee perustusten merkittävät betoni- ja teräsmäärät sekä maansiirtotyöt. Kaikki tämä tarkoittaa kymmeniä tuhansia hankalia rekkakuljetuksia koko Keski-Suomen alueella. Tämä on laskettava mukaan tuulivoimaloiden omiin päästöihin kuten kaikki ne päästöt, jotka tapahtuvat Suomen ulkopuolella Kiinassa, Saksassa, Espanjassa ja Tanskassa, joissa maissa tuulivoimalat valmistetaan ja joista maista ne tuodaan Suomeen.

300 tuulivoimalaa vaatisivat 600 hehtaarin ilmatilan ja samansuuruisen rakennusalan. Niiden vaatima huoltotieverkosto vie vähintään saman verran pinta-alaa ja siirtolinjarakentaminen vielä enemmän. Tämä maapinta-ala on pysyvästi pois Keski-Suomen hiilinieluista. Se olisi juuri Keski-Suomessa merkittävä haitta, koska metsäisessä maakunnassa voimalat suunnitellaan sijoitettavaksi metsäalueille. Esimerkiksi Saksassa 16 osavaltiota kahdeksassa tuulivoimaloiden rakentaminen metsäalueille on kielletty. Kun tuulivoimaloiden suojasäde kuultavan melun osalta on 2-3 kilometriä, niin voimala-alueet kattaisivat merkittävän osan koko maakunnan pinta-alasta.

Strategiassa on mainittu tuulivoimalan investointikustannukseksi 1,304 miljoonaa/MW. Se voi olla lähellä oikeaa, jos rakennetaan yksi tai muutama tuulivoimala, mutta kymmenien voimaloiden teollisuuskeskittymissä yksikkökustannus on selvästi alhaisempi.

Työllisyysvaikutusten arvioinnissa on ymmärrettävä, että pysyviä työpaikkoja ei juuri tule. 300 voimalaa tarkoittaisi 50-60 huoltohenkilöä. Tulee myös ottaa huomioon tuulivoiman takia menetettävät työpaikat matkailualalla, uudisrakentamisen hyytyminen ja korjausinvestointien väheneminen sekä paikkakunnilta poismuutto.

Strategisessa suunnittelussa on ymmärrettävä, että tuulivoiman mahdolliset taloudelliset hyödyt eivät jää kuin harvoille keskisuomalaisille maanomistajille vuokratulojen muodossa ja kunnille kiinteistöveroina, kun haitat taas jäävät kokonaisuudessaan kuntiin ja niiden asukkaille.

Tuulivoimaloiden mahdolliset tuotot valuvat ulkomaille. Keski-Suomeen rakenteilla ja suunnitteilla olevat tuulivoimalat ovat 80 %:sti ulkomaalaisten käsissä. Tuuliyritykset eivät maksa yhteisöveroa. Näin massiivisen tuulivoimarakentaminen johtaa siihen, että rakennuspaikoista tulee pulaa, maanomistajat voivat pyytää korkeampia vuokria, mikä lisää eripuraa ja asettaa maanomistajat eri-arvoiseen asemaan. Kyseessä on ansioton arvonnousu eli sanonta ”rahaa ilman työtä”. Toiselle kohtuutonta tuloa, toiselle kiinteistön arvonnousua ja kaikille maisemahaittaa. Keski-Suomen strategiassa tulisi tavoitteeksi asettaa tuulivoimapaikan vuokraajille ylimääräinen ympäristövero ja kompensatiovero.

Tuulivoiman muut ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset haitat on viisainta arvioida yhdessä puolueettomien asiantuntijoiden kanssa. Haittoja ovat mm. melu- ja terveysuhat sekä luontokato, jotka tulee ottaa huomioon strategiassa ja edellyttää tuulivoimarakentamiselle ympäristölupaa. Koska suunnitellut tuulivoimalat on sijoitettu hajautetusti läpi koko maakunnan ja tuotanto on säästä riippuvaista, niin sähköverkon hallintaan kohdistuvat varmuus- ja haittatekijät on arvioitava.

Lähettilä: [Peräaho Pirjo](#)
Vastanottaja: [Keski-Suomen liiton kirjaamo](#)
Aihe: VL: Keski-Suomen strategia
Päivämäärä: maanantai 11. lokakuuta 2021 8.36.52

Tämä strategian lausuntomateriaaliin.
Pirjo

Lähettilä: Helena Pihlajasaari <helena.pihlajasaari@gmail.com>
Lähetetty: torstai 7. lokakuuta 2021 11.51
Vastanottaja: Peräaho Pirjo <pirjo.peraaho@keskisuomi.fi>
Kopio: ulla.k.kolehmainen@gmail.com
Aihe: Keski-Suomen strategia

Hei Pirjo,

Olemme kotiseutuneuvos Ulla Kolehmaisien kanssa keskustelleet Keski-Suomen strategiasta ja miksi siitä puuttuu KULTTUURIn näkökulma. Näkisimme sen nimenomaan maakuntaa nostavana ja itseään löytävänä olevan edellytys kaikelle muulle menestykselle. Jos ja kun nyt uudella maakuntavaltuustokaudella käydään strategiaa läpi ja mahdollisesti päivitetäänkin, niin toivoisimme kulttuurin otettavan erityistarkasteluun. Olemme mielellämme tarvittaessa mukana tarkastelutyössä, jos niin tarvitaan.

ystävällisesti
Helena

Helena Pihlajasaari
Kunnallisneuvos
Kunniajäsen, Euroopan Neuvosto Kuntakongressi

Keski-Suomen liitto

NÄKÖKULMIA KESKI-SUOMEN STRATEGIAAN LIITTYEN

KOKONAISUUS

Kokonaisuus on monipuolinen ja selkeä. Ajattelutapa on tätä päivää (esim. ei määrättömästi kasvua, vaan vastuullisuutta ja kestävyyttä). Strategia on aiempia strategioita monipuolisempi ja huomioi pehmeämpikin, mutta koko kehittymisen kannalta tärkeitä näkökulmia. Näitä ovat mm.

- ”Oppimisen, motivaation ja sydämen sivistyksen perustana on mielen hyvinvointi, jota vaalimme lapsuudesta alkaen. Ymmärrystämme on meidänkin parannettava: talouden kasvu ei voi perustua luonnonvarojen hävittämiseen, velkaantumiseen ja hyvinvoinnin heikkenemiseen.”
- ”Kasvatamme osallisuutta ja tasavertaisuutta” (alakohtineen)
- ”Meillä on tilaisuus ottaa paikka, jossa eletään jo uutta maailmaa. Paikka, jossa toiminta on sekä paikallisesti että globaalisti vastuullista ja kestävä.”

Jos – ja kun - nuoret on tulevaisuus, heidän asemansa tulisi kokonaisuudessa olla näkyvämpi.

KASVUN KÄRJET

Kasvun kärjet ovat monipuoliset. Asukkaiden hyvinvointi ja ympäristöstä huolehtiminen nousevat esille hyvin.

KASVUN MAAPERÄ

Hyvä, että myös mielen hyvinvoinnin merkitys on tunnistettu ja otettu mukaan. Kun kaikki ihmiset voivat hyvin, myös yhteiskunta voi hyvin - yhä useamman työpanos saadaan mukaan yhteiskunnan rakentamiseen ja tarvitaan vähemmän panostuksia sote-palveluihin.

KESTÄVÄN MAAILMAN KASVATTAJA

Tärkeä osa strategiaa.

SE, JOKA ON KESKELLÄ

Huolehdimme digitaalisesta saavutettavuudesta -kohtaa tulisi täydentää yhdellä näkökulmalla

- huolehdimme, että digitaaliset ratkaisut kehitetään käyttäjien ehdoilla ja varmistamme, että kaikki, joille ne on tarkoitettu, osaisivat käyttää niitä

SYDÄN SUOMEN

Hyvä, että osallisuus on selvästi mukana strategiassa. Osallisuus ja demokratia kannattaisi vieläkin painokkaammin huomioida, jotta varmistetaan turvallisempi yhteiskunta jatkossakin. Osallisuus lisää yhteisöllisyyttä ja kasvattaa myös elinvoimaa.

Teemassa ”kasvatamme osallisuutta ja yhdenvertaisuutta” yhtä kohtaa voisi täydentää ”huolehdimme asukkaidemme monipuolisista vaikuttamisen mahdollisuuksista **sekä päätöksenteossa että palveluissa, kaikilla maakunnan alueen tasoilla** – erityisenä sydämen asianamme on lasten ja nuorten osallisuus ja yhdenvertaisuus.

Hienoa, että lapset ja nuoret on huomioitu näin!

Asiakirjassa voitaisiin tuoda vahvemmin esiin myös se, että osallisuuden merkitys on suuri myös siinä, että kun lapsena ja nuorena kokee osallisuutta ja yhteisöllisyyttä omassa maakunnassa, tänne palaa helpommin esim. opintojen jälkeen. Myös tänne muuttavien opiskelijoiden pitovoimaa voisi saada lisättyä tätä kautta: kun osallistuu Keski-Suomen ja sen yhteisöjen kehittämiseen, tuntuu se nopeammin ja syvemmin kodilta.

MITTARIT

Mukana ei ole vielä riittävästi mittareita, mm. niitä, jotka mittaisivat hyvinvointia tai osallisuutta ei ole lainkaan. Niitä on syytä lisätä.

KESKI-SUOMI 2050

KESKI-SUOMEN VISIO

STRATEGIAN TOTEUTUS

Strategiassa listataan paljon mukavia asioita, mutta olennaista on, että strategia näkyy myös käytännössä ja niitä myös kaikilta osin pannaan käytäntöön. Pelkona on, että talouspuoli on keskiössä ja mm. hyvinvointiin ja osallisuuteen satsataan, mitä sattuu jäämään. Hyvinvointi ja osallisuus ovat kuitenkin paitsi yksilön, myös koko yhteiskunnan hyvinvoinnin perusta. Kun hyvinvointi lisääntyy eri-ikäisillä, sote-kulut pienenevät, maakuntaan saadaan lisää veronmaksajia ja elinvoimaa, mikä myötä resursseja pystytään käyttämään pahoinvoinnin poistamisen sijaan kehittämiseen.

MUUT KOMMENTTINNE JA TERVEISET

Strategian suunta on hyvä. Tärkeää on varmistaa, että pystytään luomaan laaja yhteinen tahtotila ja yhdessä tekemisen meininkiä, niin että eri tahot lähtevät toimimaan samassa suunnassa.

Hienoa huomata, että monia edellisen kommentointikierroksen aikana esittämämme (ja varmasti myös muiden tahojen esittämiä) asioita on hyvin huomioitu tässä uudessa versiossa. Kiitos.